

**ГРАД БАЊА ЛУКА
ГРАДСКА УПРАВА
ОДСЈЕК ЗА ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ**

ТАЧКА

24

**Извјештај о реализацији
Стратегије развоја града Бања Лука у периоду
2007-2015. године
закључно са 2014. годином**

Март, 2015. године

Ваша

Садржај:

	Увод.....	3
1.	Методолошки приступ	3
2.	Услови у којима је реализована Стратегија	5
3.	Реализација Стратегије	7
3.1.	Стратешки циљ С1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима..	7
3.2.	Стратешки циљ С2: Диверзификована економска структура која обезбјеђује пуну запосленост.....	8
3.3.	Стратешки циљ С3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност	9
3.4.	Стратешки циљ С4: Добро интегрисана локална заједница	10
3.5.	Стратешки циљ С5: Ревитализовано сеоско подручје града са обезбјеђеним условима за одрживи развој.....	12
4.	Закључци и препоруке.....	13
5.	ПРИЛОГ : Детаљнији преглед реализације пројеката по стратешким циљевима..	15

Преглед табела

Табела 1: Кретање буџетских прихода и расхода од 2010. до 2014. године (стр.5)
Табела 2: Стратешки циљ С1 и оперативни циљеви (стр.7)
Табела 3: Стратешки циљ С2 и оперативни циљеви (стр.8)
Табела 4: Стратешки циљ С3 и оперативни циљеви (стр.9)
Табела 5: Стратешки циљ С4 и оперативни циљеви (стр.10)
Табела 6: Стратешки циљ С5 и оперативни циљеви (стр.12)
Табела 7: Рекапитулација резултата реализације Стратегије (стр.13)
Табела 8 :Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С1 (стр.15)
Табела 9: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С2 (стр.28)
Табела 10: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С3 (стр.41)
Табела 11: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С4 (стр.52)
Табела 12: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С5 (стр.64)

Увод

Стратегија развоја града Бања Лука у периоду 2007-2015. године (у даљем тексту: Стратегија), представља плански документ града Бања Лука, усвојен на сједници Скупштине града одржаној у априлу 2008. године. Стратегија има за циљ да покрене све расположиве развојне потенцијале града Бања Луке, те отвори нову страницу у њеном развоју, на добробит свих грађана који су заинтересовани за добро осмишљен и вођен процес развоја града.

Стратегијом је утврђена визија развоја града Бања Лука.

Модеран европски град утемељен на људским правима у којем грађани и посјетиоци имају једнаке могућности да активно учествују у његовом животу и у којем млади имају посебно мјесто.

Безбједна, хумана урбана средина здравог живота са богатим културним и спортеким садржајима у којој се препознају и вреднују предузетништво, знање, способност и постигнути резултати.

Документом Стратегије, утврђени су стратешки развојни циљеви, који су даље разрађени кроз оперативне циљеве, а исти на програме и пројекте. Стратешки циљеви су:

- ❖ C1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима
- ❖ C2: Диверзификована економска структура, која обезбјеђује пуну запосленост
- ❖ C3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност
- ❖ C4: Добро интегрисана локална заједница
- ❖ C5: Ревитализовано сеоско подручје Града, са обезбијеђеним условима за самоодрживи развој.

Саставни дио Стратегије је и програмско - пројектни дио који је у функцији реализације утврђених стратешких циљева и остваривању дефинисане визије развоја Града.

1. Методолошки приступ

Процес реализације Стратегије почео је након усвајања документа у Скупштини града кроз реализацију пројеката који представљају редовну активност Градске управе и њених

Phos

институција. Главну ulogu у процесу праћења реализације Стратегије имају Градоначелник и Скупштина града, док је за припрему извјештаја, израду оперативних планова, програма и пројеката за реализацију стратешких докумената, те њихово праћење, у оквиру Градске управе, задужен Одсјек за локални економски развој.

Први извјештај о реализацији Стратегије сачињен је три године након њеног усвајања, у марту 2011. године. Извјештај је обухватио анализу реализације документа и анализу услова у којима се одвијала реализација утврђених циљева, програма и пројеката у наведеном периоду. На основу извршених анализа, уочено је да постоји потреба за ажурирањем документа Стратегије. У складу с тим, израђен је Ревидирани програмско - пројектни дио Стратегије, усвојен на сједници Скупштине града у априлу 2012. године. У Ревидираном документу нису измијењени стратешки и оперативни циљеви. Ревидирани су сегменти који се тичу улагања и извора средстава намјењених за имплементацију пројеката. Ревидирани програмско – пројектни дио Стратегије садржи мањи број пројеката у односу на првобитни документ, односно чини га 112 пројеката укупне процијењене вриједности од око 850 милиона конвертибилних марака (КМ), при чему је процијењено учешће финансирања од стране Града око 500 милиона КМ.

Сљедећи Извјештај о реализацији Стратегије, израђен је и усвојен од стране Скупштине града у јануару 2014. године. Он је обухватио анализу реализације Стратегије закључно са стањем реализације пројеката на дан 30.11.2013. године.

Дефинисани институционални оквир у процесу праћења реализације Стратегије чине градоначелник и Скупштина града те Одбор за праћење провођења Стратегије развоја града. Одбор за праћење провођења Стратегије, именован је одлуком Скупштине града у марту 2013. године. Одлуком о измјени и допуни Одлуке о образовању повремених радних тијела Одбора за праћење провођења Стратегије развоја Града Бањалуке, у периоду 2007 – 2015. године, у новембру 2014. године, у Одбор су именована два нова члана из Привредног савјета града Бањалуке. Сада Одбор за праћење провођења Стратегије развоја Града Бањалуке чине: три представника Градске управе, четири одборника Скупштине града и два члана Привредног савјета. Са сврхом оперативнијег и стручнијег рада, са Одбором сарађују именоване радне групе за поједине стратешке циљеве. Радне групе чине стручне особе за подручје сваког стратешког циља и задужене су за анализирање стања и предлагање нових рјешења у процесу реализације стратегије и њеног ажурирања и ревидирања. Планирано је да Одбор врши функцију координације између интереса локалне заједнице, њених истакнутих представника, извршне власти и имплементатора програма и пројеката.

У овом извјештају дата је анализа реализације Стратегије закључно са 2014. годином, узимајући у обзир Ревидирани програмско-пројектни дио Стратегије, претходне извјештаје о реализацији и усвојени Акциони план пројеката града Бања Лука за 2014. годину.

Извјештај је припремљен на основу информација прикупљених од стране организационих јединица Градске управе Града Бања Лука, институција и предузећа чији је оснивач Град Бања Лука, радних група за праћење реализације Стратегије по стратешким циљевима и других учесника у реализацији документа. Извјештајем су дате оцјене испуњења стратешких циљева кроз анализу реализације пројеката дефинисаних у оквиру оперативних циљева и програма у оквиру сваког стратешког циља.

Узимајући у обзир да је током 2014. године, Скупштина града донијела Одлуку о приступању процесу израде „Стратегије развоја града Бања Лука у периоду од 2016. до 2020. године“ као новог стратешког документа, посебно значајан циљ овог Извјештаја је да објективно оцијени реализацију Стратегије у наведеном периоду.

2. Услови у којима је реализована Стратегија

На услове реализације Стратегије утицало је неколико значајних фактора. Први од њих су посљедице финансијске кризе свјетских размјера који су условили пад привредне активности, а који се неповољно одразио на буџет Града, као најзначајнијег извора финансирања дефинисаног у Стратегији.

Битно је нагласити да су на реализацију пројеката у 2014. години, велики утицај имале и посљедице поплава у Републици Српској, које су се одразиле и на динамику реализације пројеката, а посебно на финансијска средства планирана за ову намјену. Због хитних интервенција и потребе санације од поплава, значајна буџетска средства трошена су према приоритетима и потребама како би се санирале посљедице поплава и омогућио нормалан живот грађана на подручју града Бања Лука.

Тренд кретања буџетских прихода и расхода града Бања Лука у последње четири године, приказан је у Табели 1.

Табела 1. Кретање буџетских прихода и расхода у периоду 2010. до 2014. године

Година	План (KM)	Реализација прихода (KM)	Реализација расхода (KM)
2010	144.270.000,00	136.013.089,13	138.116.485,16
2011	152.105.000,00	151.843.062,97	152.130.566,33
2012	177.476.000,00	166.131.891,65	174.034.855,38
2013	180.932.000,00	172.716.577,44	174.293.734,07
2014**	128.880.000,00	118.074.150,98	125.267.214,61

*Реализовани приходи и расходи обухватају све приходе и примитке као и расходе и издатке у оквиру рачуноводног фонда 01 (планирана буџетска средства), као и приходе и примитке и расходе и издатке на осталим рачуноводственим фондовима (фондови 03,04 и 05; исти нису били планирани буџетом за посматране године).

**Подаци за 2014. годину нису још увијек коначни, јер књиговодствено раздобље „децембар“ још није затворено, те су могућа минимална одступања исказаних података.

Тренд реализације буџетских прихода директно је утицао на тренд реализације пројеката из Ревидираног програмско-пројектног дијела Стратегије.

Стратегијом је планирано да значајан извор финансирања пројеката буду претприступни фондови Европске уније. Напредак Босне и Херцеговине у процесу евроинтеграција одвијао се значајно спорије, него што се то предвиђало у периоду израде документа. Током периода имплементације Стратегије развоја, Босни и Херцеговини, као потенцијалном кандидату за чланство у Европској унији, била су доступна само средства из прве двије компоненте ИПА фондова¹, при чему су средства у оквиру I компоненте намјењена углавном за помоћ у процесу транзиције и изградњи институција. И поред тога, кроз процес програмирања ове компоненте, градска администрација је успјела да обезбиједи средства за два значајна пројекта:

- Пројекат „Ремоделација и ревитализација тврђаве Кастел“
- 2012. године, за Кастел - цјелину 9, обезбијеђена је донација од 2,5 милиона евра из

¹ ИПА фондови (IPA - Instrument for Pre-Accession Assistance) представљају Инструмент за претприступну помоћ који је усвојила Европска унија у циљу пружања финансијске подршке земљама ЈИЕ у њиховом постепеном приближавању европској политици и стандардима, све до испуњавања неопходних критеријума за улазак у Европску унију. Извор: www.eudesk.org

ИПА фонда (I компонента). Потписник уговора о донацији је Министарство цивилних послова БиХ, а Град Бања Лука је крајњи корисник.

2013. године, за Кастел - цјелину 2, обезбијеђена је донација од 1,13 милиона евра, такође из ИРА фонда.

Суфинансирање овог пројекта од стране Града обезбијеђено је у износу од 314.868,52 КМ, кроз финансирање активности израде документације за потребе јавне набавке за избор извођача радова и надзора, грађевинске дозволе, израде Студије оправданости реконструкције и ремоделације тврђаве Кастел, превођења и др.

- 2014. године, Град је средствима буџета реализовао изградњу трафостанице за Кастел - цјелину 2, у износу од 85.186,39 КМ. У току је поступак добијања употребне дозволе.

- Пројекат „Градски систем водоснабјевања и одвођења отпадних вода у граду Бања Лука“

Пројекат се имплементира, с циљем проширења водоводне мреже и прикључења рубних дијелова града на водоводни систем и проширење канализационе мреже и престанак испуштања непрерађене канализације директно у ријеку Врбас, унапређења квалитета воде и побољшања животних услова и заштите природних ресурса. Укупна вриједност пројекта је 37.209.338,00 КМ по потписаним споразумима, а извори финансирања су: кредитна средства КfW банке у износу од 19.558.300,00 КМ; затим грант од стране њемачке владе у износу од 7.823.320,00 КМ; грант из ИРА фонда у износу од 8.654.220,00 КМ и буџетска средства у износу од 1.173.498,00 КМ.

У оквиру II компоненте – прекогранична сарадња, локалне заједнице имају могућност бити директни апликанти, мада се позиви за предају пројеката објављују ријетко и велика је конкуренција за добијање грант средства. И поред тога, градска администрација, заједно са својим институцијама, у оквиру сваког позива припремала је пројектне приједлоге и била корисник одређених средстава.

Међутим, чињеница да Босна и Херцеговина, до краја 2014. године, још увијек није била добила статус кандидата за чланство у Европској унији и на тај начин није имала могућност да користи остале компоненте ИПА фондова, представљала је значајно ограничење у реализацији Стратегије.

Као трећи значајан фактор који је негативно утицао на процес реализације Стратегије, била је примјена Закона о јавно - приватном партнерству. Овај закон је у Републици Српској ступио на снагу средином 2009. године. Стратегијом је било планирано да многи, финансијски значајни пројекти, буду финансирани кроз јавно - приватно партнерство, што се у досадашњем периоду реализације Стратегије није десило. Приватни партнери, вјероватно због дуге и компликоване процедуре предвиђене законом, нису исказали довољан интерес за овом врстом сарадње. У процесу реализације Стратегије, изостанак пројеката финансираних кроз јавно-приватно партнерство представља проблем који је потребно превазићи у наредном периоду, а посебно га имати у виду приликом дефинисања пројеката, а посебно извора финансирања, у новом стратешком документу који ће се радити током 2015. године.

3. Реализација Стратегије

У наредним поглављима дат је кратак опис реализације Стратегије по стратешким циљевима, анализа степена реализације пројеката и разлози који су утицали да се поједини пројекти не реализују у планираном обиму и периоду. Такође, дате су информације и закључци који указују на разлоге и препреке током реализације пројеката из Стратегије.

Детаљније информације о реализацији сваког појединачног пројекта приказане су у прилогу овог извјештаја (Прилог: Детаљнији преглед реализације пројеката по стратешким циљевима).

3.1. Стратешки циљ С1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима

Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима подразумјева успостављање савременог начина управљања градом и унапређење рада градске администрације, како би се могло одговорити потребама развоја и захтјевима грађана. Стратешки циљ се остварује кроз реализацију оперативних циљева како је наведено у Табели 2.:

Табела 2. Стратешки циљ С1 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С1: Одрживи развој и већа ефикасност у управљању ресурсима	С1:О1 Кључно учешће Града у располагању и управљању ресурсима
	С1:О2 Рационално искориштен простор
	С1:О3 Очувана и унапријеђена животна средина
	С1:О4 Лидер енергетске ефикасности
	С1:О5 Повећана ефикасност градске администрације
	С1:О6 Уравнотежен развој урбаног подручја града

Оперативни циљ С1:О1, везан за кључно учешће Града у располагању и управљању ресурсима односи се на измјене законског оквира у располагању локалним ресурсима и није у надлежности Града. Због тога није детаљније разрађен. Ипак, важно је констатовати да је Град покренуо више иницијатива за промјену законског оквира којим би се омогућило ефикасније кориштење ресурса. Како је претходним извјештајем наглашено, Закон о преносу права својине на капиталу Републике Српске у предузећима која обављају комуналне дјелатности на јединице локалне самоуправе, представља реализован пројекат у смислу овог стратешког циља. У прилог томе је и иницијатива која се односила на измјене и допуне Закона о локалној самоуправи, а која је окончана усвајањем овог Закона у децембру 2013. године. Активности на реализацији овог циља одвијају се континуирано, до краја периода реализације Стратегије па у оквиру оцјене реализације пројеката, наведени пројекти имају статус: реализација у току.

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С1, може се закључити сљедеће:

Стратешки циљ С1 обухвата 36 пројеката, од чега је:

- ❖ У потпуности реализовано 7 пројеката;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 24 пројекта;
- ❖ Нису реализоване активности у оквиру 5 пројеката.

У потпуности је реализовано 7 пројеката, а од преосталих 29 пројеката, у току је реализација активности у оквиру њих 24, што представља проценат реализације од 83% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте и пројекта чија је реализација у току, према информацијама организационих јединица износи 81.260.956,97 КМ.

Најзначајнији разлози због којих нису реализоване дефинисане активности у оквиру наведених пројеката су недостатак финансијских средстава, као и непостојање адекватног законског оквира потребног за имплементацију у планираном периоду реализације.

Такође, примједбе се односе и на чињенице да су дефинисани пројекти комплексни за имплементацију, те да је њихову реализацију потребно планирати кроз више фаза. Овакав начин планирања, утицао би позитивно на финансирање активности и на аналитичко праћење реализације пројеката. У складу с тим, ове информације ће се узети у обзир приликом израде новог стратешког документа за период од 2016. до 2020. године.

3.2. Стратешки циљ С2: Диверзификована економска структура која обезбјеђује пуну запосленост

Овај циљ односи се на ширење економских активности у складу са просторном расположивости природних ресурса за раст и развој привреде. Активности су усмјерене на подстицање улоге Града у максимизацији резултата на бази ресурса којима Град располаже с циљем покретања привредне активности и раста броја нових радних мјеста те очување постојећих.

Стратешки циљ се остварује кроз реализацију оперативних циљева како је наведено у Табели 3.:

Табела 3. Стратешки циљ С2 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С2: Диверзификована економска структура која обезбјеђује пуну запосленост	С2:О1 Већа конкурентска способност Града у привлачењу инвестиција у производне капацитете
	С2:О2 Повећана запосленост
	С2:О3 Валоризоване предности административног, економско-финансијског, образовног, културног и здравственог центра
	С2:О4 Интензивна кооперација између Градске администрације и пословне заједнице
	С2:О5 Обогаћени културни, спортски и туристички садржаји

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С2, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С2 обухвата 27 пројеката, при чему је:

- ❖ У потпуности реализовано 6 пројеката;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 15 пројеката;
- ❖ Нису реализоване активности у оквиру 6 пројеката.

У потпуности је реализовано 6 пројеката, а од преосталих 21 пројекат, у току је реализација активности у оквиру њих 15, што представља проценат реализације од 71% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у реализоване пројекте и пројекте чија је реализација у току, према информацијама организационих јединица износи 59.162.526,35 КМ.

У оквиру овог стратешког циља, планирана је имплементација значајних капиталних пројеката попут изградње конгресног центра, концертне дворане, изградња и унапређење здравствено-туристичког центра „Српске топице“ и др.

За реализацију ове врсте пројеката, потребна је сарадња са релевантним ентитетским министарствима с циљем проналазка оптималних начина финансирања њихове реализације. Такође, потребно је извршити додатне анализе за реализацију пројеката по моделу јавно-приватног партнерства како би се могле покренути иницијативе да се ови пројекти понуде приватним инвеститорима као могућност за заједничку сарадњу и партнерство са Градом у будућем стратешком периоду.

Анализом информација имплементатора, један пројекат није реализован јер је важећим законским рјешењем реализован његов циљ (С2:О3:ПГ2:Пр1: Студија градске ренте), док за неке од пројеката не постоји ни интерес приватних инвеститора (С2:О3:ПГ1:Пр1: Програм зона унапређења пословања - ВІD центри).

Све ове информације потребно је имати у виду приликом израде новог стратешког документа за период од 2016. до 2020. године.

3.3. Стратешки циљ С3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност

Реализацијом овог стратешког циља до 2015. године планирано је обезбиједити развој комуналне инфраструктуре који неће представљати ограничавајући фактор реализације других постављених циљева, а истовремено ће омогућити подизање квалитета живота у граду на виши ниво. У том контексту, здравствена заштита становништва третирана је као фактор и саставни дио савремене комуналне инфраструктуре те као потенцијални генератор развоја.

Паралелно с бољом комуналном опремљеношћу, јавља се и потреба квалитетнијег обликовања простора, у функцији хуманог становања грађана и достизања стандарда становања развијених европских земаља. У ширем оквиру инфраструктурне опремљености Града је и изградња станова за омладинску популацију и за породице с више дјеце, а све у циљу спречавања пријетеће демографске депопулације и укључивања Бања Луке у реализацију популационе политике Републике Српске.

Стратешки циљ С3 се остварује кроз реализацију оперативних циљева како је наведено у Табели 4.:

Табела 4. Стратешки циљ С3 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С3: Инфраструктурна ефикасност и ефективност	С3:О1 Развијена техничка инфраструктура за обезбјеђење комуналних услуга за града на нивоу стандарда развијених европских градова
	С3:О2 Лидер у пружању здравствених услуга
	С3:О3 Стамбена изградња у функцији популационе политике и хуманог становања.

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С3, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С3 обухвата 24 пројекта, при чему је:

- ❖ У потпуности реализовано 3 пројекта;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 16 пројеката;
- ❖ Није реализовано 5 пројеката.

У потпуности су реализована 3 пројекта, а од преосталих 21 пројекат, у току је реализација активности у оквиру њих 16, што представља проценат реализације од 76% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у групу реализованих и пројеката чија је реализација у току, према информацијама организационих јединица износи 81.341.429,34 КМ.

Анализом пројеката у оквиру овог стратешког циља и информација добијених од стране имплементатора, у оквиру редовног рада Градске управе, реализован је одређени број додатних активности у оквиру ових пројеката. Важно је нагласити да је процјена да је у реализацију пројеката уложено чак и више средстава него што је приказано.

У оквиру овог циља налазе се значајни инфраструктурни пројекти који нису само од стратешког значаја за развој града Бања Лука, већ и Републике, те су везани су за планове и стратешка опредјељења ентитетских институција у Републици Српској, на које Град нема директан утицај али може препознати свој интерес и према њему се укључити у њихову реализацију.

Најзначајнији разлог за недовољну реализацију пројеката је недостатак финансијских средстава. Такође, неопходан фактор за реализацију пројеката овог стратешког циља у будућности је и интензивнија сарадња са институцијама Републике Српске што треба узети у обзир при изради новог стратешког документа.

3.4. Стратешки циљ С4: Добро интегрисана локална заједница

Конкурентска позиција локалне заједнице све више зависи од знања и добро осмишљеног властитог развоја, који подразумијева активан допринос њених свих актера. Реализација овог стратешког циља, обезбјеђује бољу укљученост и координацију свих актера локалне заједнице у рјешавању проблема и креирању развоја града. Као резултат, очекује се ефикаснији систем управљања јавном администрацијом, који је подржан савременим информационо-технолошким рјешењима, са усвојеним и прихваћеним моделима друштвено одговорног понашања представника приватног, јавног и цивилног сектора.

Стратешки циљ С4 реализује се кроз оперативне циљеве како је наведено у Табели 5.:

Табела 5. Стратешки циљ С4 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
С4: Добро интегрисана локална заједница	С4:О1 Висок ниво одговорности предузећа, институција, установа и појединаца за развој властите средине
	С4:О2 Лица са умањеном радном способношћу и тешкоћама у кретању укључена у привредни и друштвени живот града
	С4:О3 Бања Лука - град информатике;
	С4:О4 Социјална укљученост и смањење сиромаштва
	С4:О5 Реализовани приоритети омладинске политике града

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља С4, може се закључити следеће:

Стратешки циљ С4 обухвата 17 пројеката, при чему је:

- ❖ У потпуности реализовано 3 пројекта;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 9 пројеката;
- ❖ Није реализовано 5 пројеката;

У потпуности су реализована 3 пројекта, а од преосталих 14 пројекта, у току је реализација активности у оквиру њих 9, што представља проценат реализације од 64% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у групу реализованих и пројеката чија је реализација у току, према информацијама организационих јединица износи 13.279.707,72 КМ.

На реализацију пројеката у оквиру овог стратешког циља директно су утицала смањена буџетска средства којима се финансирају социјални програми. Али, и поред тога, континуирано се реализују активности у оквиру дефинисаних пројеката у складу са расположивим средствима. Поред буџетских средстава, градска администрација, у овој области, континуирано је кандидовала пројекте за финансирање од стране донатора како би се обезбиједила и додатна средства за реализацију активности. У оквиру овог циља, дефинисани су пројекти који подразумевају активан допринос свих актера локалне заједнице у њиховој реализацији. За будући стратешки период, од велике важности ће бити стварање партнерстава са другим организацијама, посебно цивилног друшва.

Такође, овим стратешким циљем планирани су и вриједни информационо-комуникациони инфраструктурни пројекти, на чију је имплементацију значајно утицао недостатак финансијских средстава. Потребно је у будућем периоду сагледати могућност проналаска одговарајућих партнера на реализацији ових пројеката и адекватног финансијског аранжмана за њихово финансирање.

3.5. Стратешки циљ C5: Ревитализовано сеоско подручје града са обезбјеђеним условима за одрживи развој

Овај стратешки циљ обезбјеђује привредну и демографску обнову сеоског подручја и стварање услова за његов дугорочно одрживи развој. Реализација циља значи постизање модификоване демографске структуре сеоског подручја, са већим учешћем становништва у радној и репродуктивној доби, што је основни услов његовог дугорочно одрживог развоја. На овај начин, стварају се претпоставке за усклађен развој урбаног и сеоског подручја, како с аспекта њихове привлачности за живот и рад, тако и са аспекта међусобног усклађивања развојних потреба.

Стратешки циљ C5 реализује се кроз оперативне циљеве како је наведено у Табели 6.:

Табела 6. Стратешки циљ C5 и оперативни циљеви

Стратешки циљ	Оперативни циљ
C5: Ревитализовано сеоско подручје града са обезбјеђеним условима за одрживи развој	C5:O1 Усклађен развој сеоског подручја града
	C5:O2 Створени услови за интегрални развој сеоског подручја
	C5:O3 Очуване и унапређене природне вриједности сеоског подручја града

Анализом података о имплементацији пројеката у оквиру стратешког циља C5, може се закључити следеће:

Стратешки циљ C5 обухвата 8 пројеката, при чему је:

- ❖ У потпуности реализована 2 пројекта;
- ❖ Континуирано се реализују активности у оквиру 4 пројекта;
- ❖ Нису реализована 2 пројекта;

У потпуности су реализована 2 пројекта, а од преосталих 6 пројеката, у току је реализација активности у оквиру њих 4, што представља проценат реализације од 67% преосталих пројеката у оквиру овог стратешког циља.

Финансијска средства која су до сада уложена у групу реализованих и пројеката чија је реализација у току, према информацијама организационих јединица износи 22.835.684,87 КМ.

Анализом информација о разлозима недовољне реализације пројеката у оквиру овог стратешког циља, може се закључити да су то недостатак финансијских средстава и оснивање Центра за сертификацију пољопривредних и прехранбених производа за чије оснивање Град није ни надлежан. За пројекте у оквиру овог циља, карактеристично је да се активности проводе у неколико организационих јединица и градских институција што утиче на ниво координације активности у области овог стратешког циља. Зато је, за будући стратешки период, важно прецизније одредити надлежну организациону јединицу или градску институцију, која ће бити носилац имплементације оваквих пројеката. Ово би допринијело ефикаснијој координацији активности, бољем планирању и активности и буџетских средстава као и бољој имплементацији пројеката.

4. Закључци и препоруке

Рекапитулација реализације пројеката Стратегије по стратешким циљевима дата је у Табели 7.

Табела 7. Рекапитулација резултата реализације Стратегије

	Укупан број пројеката	Реализовано	Реализација у току	Није реализовано
Стратешки циљ 1	36	7	24	5
Стратешки циљ 2	27	6	15	6
Стратешки циљ 3	24	3	16	5
Стратешки циљ 4	17	3	9	5
Стратешки циљ 5	8	2	4	2
Укупно	112	21	68	23

Закључци на основу анализе до сада постигнутих резултата у реализацији Стратегије:

- Процес реализације Стратегије одвија се под негативним утицајем економске кризе још од 2008. године. Евидентан је пад изворних буџетских прихода, а тренд реализације буџетских прихода директно је утицао на тренд реализације пројеката из Ревидираног програмско-пројектног дијела Стратегије.
- Поплаве које су се десиле на подручју Града у мају и августу 2014. године, утицале су на смањење средстава за реализацију пројеката из Стратегије и њихово преусмјеравање у реализацију хитних интервенција и санацију штета од поплава. Настале штете од поплава на подручју Града процјењене су на укупно 73.913.334,01 КМ².
- Јавно - приватно партнерство, планирано као један је од основних модела финансирања пројеката, није реализовано због недовољне заинтересованости приватних партнера, а због компликоване процедуре дефинисане Законом о јавно приватном партнерству у Републици Српској.
- Носиоци имплементације пројеката, приликом израде својих годишњих планова, нису имали финансијско упориште у усвојеним буџетима за реализацију пројеката из Стратегије. Такође, од стране организационих јединица није у довољној мјери била присутна спознаја о важности овог стратешког документа, као полазна основа за креирање буџетских захтјева.
- Имајући у виду претходне закључке као и друге услове у којима је Стратегија реализована, досадашњи степен реализације пројеката са процентом реализације од 79%, у контексту утврђеног планског периода, могао би се оцијенити као релативно задовољавајући.

² Подаци из Елабората о процјењеним штетама на подручју града Бања Лука проузрокованим елементарном непогодом – поплавом у периоду од 16.05. до 26.05.2014. године и Елабората о процјењеним штетама на подручју града Бања Лука проузрокованим елементарном непогодом у периоду од 6.8. до 11.8.2014. године и непогодом од 16. на 17.8.2014. године, усвојених од стране Скупштине града.

На основу анализе до сада постигнутих резултата у реализацији Стратегије препоручује се:

- Приликом израде пројектног задатка за нову Стратегију, исказати потребу да за сваки појединачни пројекат, буду утврђени индикатори праћења њихове реализације;
- Реално утврдити пројекте које је могуће реализовати у наредном планском периоду, планирати реализацију комплексних пројеката по фазама, у циљу лакшег финансирања, реализације и праћења;
- Интензивирати сарадњу са надлежним институцијама Републике Српске и БиХ с циљем промоције пројеката Града, проналазка стратешких партнера и дефинисања могућих заједничких модела финансирања пројеката;
- Активније се укључити у процесе програмирања средстава из претприступних фондова путем сарадње са надлежним институцијама;
- Активније се укључити и остварити сарадњу са надлежним институцијама у циљу унапређења законског оквира у области јавно-приватног партнерства;
- Континуирано сарађивати са привредним сектором и сектором цивилног друштва на препознавању заједничких интереса, те припреми и имплементацији пројеката;
- Приликом израде новог документа, јасно дефинисати надлежности у имплементацији пројеката градске администрације, а у циљу ефикасније реализације и праћења пројеката;
- Континуирано проводити активности на промоцији значаја реализације Стратегије унутар градске администрације али и локалне заједнице у цјелини.

5. ПРИЛОГ : Детаљнији преглед реализације пројеката по стратешким циљевима

Табела 8 : Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циљ С1 (стање 31.12.2014. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ (буџет Гада)	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Статус пројекта/ Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С1: ОДРЖИВИ РАЗВОЈ И ВЕЋА ЕФИКАСНОСТ У УПРАВЉАЊУ РЕСУРСИМА							
С1:О1: КЉУЧНО УЧЕШЋЕ ГРАДА У РАСПОЛАГАЊУ И УПРАВЉАЊУ РЕСУРСИМА							
С1:О1:ПГ1: Промјене законског оквира у локалним ресурсима							
1.	С1:О1:ПГ1:Пр1 Хармонизација прописа који регулишу располагање и управљање локалним ресурсима	Н/а	Н/а		2008 - 2015	Савез општина и градова РС, Министарство локалне самоуправе РС	Појашњење дато у сегменту 3.1. Извјештаја.
2.	С1:О1:ПГ1:Пр2 Уставно регулисање темељног облика својине јединица локалне самоуправе	Н/а	Н/а		2012 – 2013	Савез општина и градова РС, Министарство локалне самоуправе РС и Министарство правде РС	Појашњење дато у сегменту 3.1. Извјештаја.
С1:О2: РАЦИОНАЛНО ИСКОРИШТЕН ПРОСТОР							
С1:О2:ПГ1: Намјена простора							
3.	С1:О2:ПГ1:Пр1 Усвајање просторног плана за период до 2030. године	700.000,00	795.600,00	На сједници Скупштине града Бањалука одржаној 03.04.2014. године усвојен је Просторни план града Бањалука. („Службени гласник града Бањалука“ број 11/14).	2011 - 2014	Одјељење за просторно уређење	Реализовано.

4.	C1:O2:ПГ1:Пр2 Просторни план подручја спортско- рекреативног и сајамског комплекса у насељу Залужани	100.000,00 Град Бањалука 50% Општина Лакташи 50%		Потписан оквирни споразум између Града Бањалука и Општине Лакташи, којим је дефинисано да процијењену вриједност пројекта од 100.000,00 КМ финансира Град Бањалука у вриједности 50% и Општина Лакташи у вриједности 50%. У току 2014. године, Општина Лакташи се изјаснила да није у могућности да у 2014. години обезбиједи неопходна новчана средства за реализацију пројекта.	2012 - 2015	Одјељење за просторно уређење	Реализација у току.
5.	C1:O2:ПГ1:Пр3 Успостављање индустријских зона града	340.000,00		Агенција је у извјештајном периоду анализирала локације које су регулационим планом превиђене за индустрију и пословање. Анализа се односила на утврђивање власничких односа, намјена градње и стање инфраструктуре. Идентификовано је укупно 15 локација које се путем каталога и интернет странице Градске развојне агенције континуирано промовишу и нуде потенцијалним инвеститорима.	2012 - 2015	Градска развојна агенција - Центар за инвеститоре	Реализација у току.
6.	C1:O2:ПГ1:Пр4 Реализација „Brownfield“ инвестиција Града	400.000,00		Агенција је у извјештајном периоду прикупила податке о слободним (државним и приватним халама) које су предвиђене за индустрију и пословање. Идентификовано је укупно 15 локација које се путем каталога и интернет странице. У 2014. години, у функцију су стављене 4 производне хале у склопу Технолошког бизнис парка (издате под закуп).	2012 - 2015	Градска развојна агенција - Центар за инвеститоре	Рализација у току.
7.	C1:O2:ПГ1:Пр5 Изградња градског гробља и крематоријума	23.500.000,00	18.000.000,00	Завршена прва фаза - изградња оgrade. Завршена је изградња улазне партије, капеле са мртвачницом, котловнице, приступне собраћајнице, алеја великана, гробна мјеста. Уложена средства су из буџета Града. У току изградња прикључка на магистрални пут.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

C1:O2:ПГ2: Урбана ревитализација и обнова града							
8.	C ₁ :O ₂ :ПГ ₂ :Пр1 Заштита паркова и зелених површина	1.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
9.	C ₁ :O ₂ :ПГ ₂ :Пр2 Изградња нових тргова	8.000.000,00	2.100.000,00	Пројекне активности реализују се у складу са финансијским могућностима. До сада реализоване активности на поплицању Трга српских владара у периоду 2009/2010. године. Уложена средства из буџета Града су 2.100.000,00КМ.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
10.	C ₁ :O ₂ :ПГ ₂ :Пр3 Изградња нових и реконструкција постојећих паркова	14.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
11.	C ₁ :O ₂ :ПГ ₂ :Пр4 Уређење обала Врбаса	30.000.000,00	159.902,46	Усвојен регулациони план за уређење обала Врбаса. Трошкови израде регулационог плана износили су 159.902,46 КМ.	2009 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
12.	C1:O2:ПГ2:Пр5 Суфинансирање изградње ботаничке баште	1.000.000,00	1.105.000,00 (605.000,00 буџет града и 500.000,00 остали извори.)	Град Бања Лука, у сарадњи са партнерима Пољопривредни факултет-Институт за воћарство, виноградарство и хортикултуру, ПМФ Бањалука, Шумарски факултет, Завод за студије и пројектовање Бањалука и Урбанистички завод РС, континуирано реализује активности на овом пројекту од 2005. године. Закључком Скупштине града Бања Лука број:07-013-830/09, Град је прихватио, да у складу са својим могућностима, суфинансира овај пројекат и у периоду од 2010 – 2015. године. Реализација овог пројекта, у складу са Законом о измјенама и допунама Закона о	2008 - 2015	Одјељење за привреду; Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја.	Реализација у току.

				шумама (члан 80.), у надлежности је Одјељења за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја.			
13.	C ₁ :O ₂ :ПГ ₂ :Пр ₆ Легализација нелегално изграђених објеката	1.500.000,00	84.208,00	Провођење процедура легализације одвија се континуирано у складу са законским и подзаконским актима. У периоду од 2008. године, укључујући и податке за 2014. годину, издато је око 2500 накнадних одобрења за грађење, на основу којих је остварен приход у износу од 7.803.230,04 КМ (трошкови уређења грађ. земљишта + једнократна рента). У току 2014. године, издато је 287 накнадних одобрења за грађење, на основу којих је остварен приход у износу од 711.680,03 КМ (трошкови уређења грађ. земљишта + једнократна рента).	2009 - 2015	Одјељење за просторно уређење и Одјељење за инспекцијске послове	Реализација у току.
C1:O3: ОЧУВАНА И УНАПРИЈЕЂЕНА ЖИВОТНА СРЕДИНА							
C1:O3:ПГ1: Пречишћавање отпадних вода и управљање отпадом							
14.	C1:O3:ПГ1:Пр1 Градски систем водоснабдјевања и одвођења отпадних вода у граду Бања Лука	37.209.338,00	37.209.338,00 Начин финансирања: - из буџета Града износ од 1.173.498,00 КМ закључно са 2014. годином; - кредитна средства КfW банке у износу од 19.558.300,00 КМ; - грант од стране њемачке	Пројекат се реализује у континуитету. ЛОТ 1: замјена постојећег цјевовода од фабрике воде до Градског моста, изградња секундарног дистрибутивног цјевовода и замјена постојећег секундарног система у МЗ „Кочићев вијенац“ – реализација завршена 2013. године; ЛОТ 2: изградња резервоара за зону I укључујући и доводни цјевовод, изградња резервоара за зону II укључујући потисни цјевовод, изградња пумпне станице и изградња секундарног дистрибутивног система за зону II и III Туњице – реализација у току, планиран завршетак за 2015. годину; ЛОТ 3: Канализација Карановац - Новоселија, колектор за канализацију на десној обали Врбаса са припадајућом секундарном	2008 - 2014	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја - Јединица за имплементацију пројекта	Реализација у току.

			владе у износу од 7.823.320,00 КМ и грант из ИРА фонда у износу од 8.654.220,00 КМ.	мрежом, колектор за канализацију на лијевој обали Врбаса са дијелом припадајуће секундарне мреже, препумпне станице и колектор за канализацију на десној обали Врбаса (од психијатрије до споја са постојећим код потока Јуларац - реализација завршена у 2014. години.			
15.	C1:O3:ПГ1:Пр2 Израда студије за пројекат „Изградње колектора и постројења за пречишћавање отпадних вода“	200.000,00		Урађен генерални пројекат. Израђена документација потребна за реализацију пројекта према правилима „жуте књиге“.	2011 - 2013	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
C1:O3:ПГ2: Систем управљања животном средином							
16.	C1:O3:ПГ2:Пр1 Израда Локалног еколошког акционог плана за заштиту животне средине	93.800,00	93.800,00	Израђен Локални еколошки акциони план за заштиту животне средине.	2008 - 2010	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
17.	C1:O3:ПГ2:Пр2 Реализација Локалног еколошког акционог плана за заштиту животне средине	14.000.000,00	53.276,00	Реализоване активности на изради и усвајању Плана квалитета ваздуха и Акционог плана заштите ваздуха за град Бањалуку. У току 2014. године, у оквиру овог пројекта, реализоване су активности на мапирању буке на подручју града Бања Лука (локација Хирургија) и за ову намјену су издвојена средства у износу од 4.600,00 КМ из буџета Града.	2010 - 2015	АСГБЛ и градске институције и предузећа	Реализација у току.
18.	C1:O3:ПГ2:Пр3 Формирање Одсјека за животну средину у оквиру Одјељења за комуналне и	50.000,00		Анализом обима активности у области заштите животне средине и финансијским могућностима Града, дошло се до закључка да није неопходно формирати посебан одсјек у оквиру Одјељења за обављање ових	2013	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.

	стамбене послове и послове саобраћаја			послова. Правилником о унутрашњој организацији послова и систематизацији и радних мјеста Градске управе града Бања Лука, систематизовано је 5 радних мјеста за обављање активности из ове области.			
19.	C ₁ :O ₃ :ПГ2:Пр4 Едукација грађана о потреби заштите и санкцијама	200.000,00	200.000,00	Активности у оквиру овог пројекта, континуирано се проводе кроз редовне активности рада Градске управе и надлежних институција. До сада реализована средства из буџета Града и средстава донатора у износу од 200.000,00 КМ (организована манифестација „Енергетски дани“ у 2010. и 2012. години и др.) У 2014. години, реализована активност „Обиљежавање дана без аутомобила“ (22.9.). Слоган овогодишње седмице мобилности био је "НАШЕ УЛИЦЕ – НАШ ИЗБОР". Манифестација је одржана на Тргу Крајине гдје је: - обезбјеђен бесплатан превоз за путнике који у наведеном периоду уђу у аутобусе код Боске или Поште, - обављено мјерење аерозагађења покретном еколошком станицом у парку Петар Кочић, - - постављен покретни полигон за обуку дјеце у саобраћају, - такмичење на полигону спретности (вожња бициклом), - излагање радова ученика средње Техничке школе Бањалука на тему "Одрживи транспорт".	2013 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
C1:O4: ЛИДЕР ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ							
C1:O4:ПГ1: Модернизација и реконструкција постојећих објеката							
20.	C1:O4:ПГ1:Пр1 Имплементација	25.000.000,00	56.700,00	Активности се континуирано реализују и посебно прате изразом Извјештаја о	2011 - 2015	Одјељење за комуналне и	Реализација у току.

	Одрживог енергетског акционог плана (SEAP-a)- зградарство и локална производња електричне енергије			реализацији Одрживог енергетског акционог плана (SEAP). До сада реализоване активности финансиране су из буџета Града у износу од 56.700,00 КМ.		стамбене послове и послове	
C1:O4:ПГ2: Повећање енергетске ефикасности у потрошњи енергије							
21.	C1:O4:ПГ2:Пр1 Израда „Енергетске студије Града“	300.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2013 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
22.	C1:O4:ПГ2:Пр2 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAP-a)- планирање и кориштење земљишта, рад са грађанима и заинтересованим учесницима	4.000.000,00		Активности се континуирано реализују и посебно прате изработом Извјештаја о реализацији SEAP-a. Исто као пројекат: C1:O3:ПГ2:Пр4.	2011 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
23.	C1:O4:ПГ2:Пр3 Успостављање енергетског едукативног центра	150.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2013 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
C1:O5: ПОВЕЋАНА ЕФИКАСНОСТ ГРАДСКЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ							
C1:O5:ПГ1: Стварање услова за ефикасно управљање развојем							
24.	C1:O5:ПГ1:Пр1 Креирање базе података за	20.000,00		Активности на овом пројекту, реализују се у оквиру сарадње између Града Бања Лука и USAID Sida GOLD пројекта. Једна од	2012 - 2013	Одсјек за локални економски развој	

	аналитичко праћење развоја града			активности у у оквиру ове сарадње је набавка софтвера LEDIS (донација Граду кроз пројекат). LEDIS софтвер је систем који пружа подршку у раду Одјека за ЛЕР. Примјеном овог софтвера у раду Градске управе, стичу се услови за израду базе података за аналитичко праћење развоја Града као и промовисање локалног економског развоја путем интернет презентације. Иницијатива и активности почеле су у 2014. години, а завршетак пројекта, очекује се у 2015. години.			Реализација у току.
25.	C1:O5:ПГ1:Пр2 Примјена система активног финансијског планирања	6.790,00		Због неријешених односа са „Заводом за изградњу“ а.д. који посједује већи дио евиденција пореских обвезника Града (према раније закљученим уговорима), није било могуће извршити примопредају база података те је реализација пројекта динамички помјерена за 2015. годину.	2008 - 2015	Одјељење за финансије	Није реализовано.
26.	C1:O5:ПГ1:Пр3 Пројекат „Управљање имовином“	50.000,00		Именован координациони тим за пројекат „Управљање имовином“. Одржан састанак тима и дефинисане припремне активности Израђен приједлог пројекта „Управљање имовином – формирање портфеља дио I“ и пријављен на Јавни позив. Очекивани завршетак реализације пројекта је у 2016. години.	2011 - 2015	Градска управа и Координациони тим	Реализација у току.
C1:O5:ПГ2: Јачање услужне и развојне компоненте градске администрације							
27.	C1:O5:ПГ2:Пр1 Јачање Градске развојне агенције, Центра за развој и унапређење села и Туристичке	5.000.000,00	204.443,00	Јачање Градске развојне агенције Континуирано се ради на кадровском и материјалном јачању капацитета Агенције Видјети описе реализованих активности C2:O4:ПГ1:Пр2 и C2:O4:ПГ2:Пр1. Јачање Туристичке организације града Бања	2008 - 2015	Градска управа и јавне институције	Реализација у току.

	организације града и анализа ефеката њиховог рада			<i>Лука</i> Обновљена је постојећа и набављена нова опрема и средства неопходна за рад ТОБЛ-а. У 2014. години, ТОБЛ је запослио 1 новог радника (туризмолог) и извршио унутрашњу реорганизацију радних мјеста у складу са новом систематизацијом. Особље ТОБЛ-а је користило сваку прилику за стручно усавршавање и изградњу капацитета. Проширени су просторни капацитети адаптацијом простора галерије „Р“ за потребе рада ТОБЛ-а. Континуирано се ради на кадровском и материјалном јачању капацитета ТОБЛ-а. <i>Јачање Центра за развој и унапређење села</i> Активности се реализују кроз одржавање софтвера за ефикаснији рад, као и набавку опреме за ефикасније интервентно и редовно одржавање водовода. У току 2014. године, наставак активности на реализацији овог пројекта није био могућ због недостатка финансијских средстава. До сада реализована средства за овај пројекат су у износу од 204.443,00 КМ.			
--	--	--	--	---	--	--	--

РВ/11/13

28.	C ₁ :O ₅ :ПГ ₂ :Пр2 Кадровско и материјално оспособљавање МЗ-а	4.000.000,00	2.252.254,00	Од почетка периода реализације Стратегије, активности на овом пројекту, реализују се у континуитету. Континуирано се ради на санацији и припреми објеката за рад мјесних заједница. До сада су реализована средства из буџета за ове активности у вриједности од 2.204.754,00 КМ. У 2014. години – реализована јавна набавка за санацију простора у власништву Града, а за потребе МЗ „Центар I“ и „Сарачица“, која је окончана тек крајем 2014. године, и извођач радова уведен у посао. Вриједност уговора је 47.500,00 КМ. Планирани рок за реализацију пројекта је крај фебруара 2015. године. Град Бања Лука има 57 мјесних заједница, од којих 33 немају трајно обезбијеђене просторне услове за рад.	2008 - 2015	Служба за послове Скупштине града и градоначелника	Реализација у току.
29.	C ₁ :O ₅ :ПГ ₂ :Пр3 Кадровско и материјално оспособљавање мјесних канцеларија	4.000.000,00	360.000,00	Од почетка периода реализације Стратегије, активности на овом пројекту, реализују се у континуитету. Континуирано се ради на санацији и припреми објеката за рад мјесних канцеларија. До сада су реализована средства из буџета за ове активности у вриједности од 330.000,00 КМ. У 2014. години - реализован је Пројекат санације простора за рад МЗ и МК „Голеш“ који је обухватио активности расписивања тендера, избор извођача, реализација санације и технички пријем, у вриједности од 30.000,00 КМ.	2008 - 2015	Одјељење за општу управу	Реализација у току.
30.	C ₁ :O ₅ :ПГ ₂ :Пр4 Пројекат GАР II - Пројекат управне одговорности	98.470,00	98.470,00	Проведене активности на јачању капацитета локалне самоуправе како би се унаприједио квалитет услуга за грађане.	2008 - 2011	EKN/SIDA/ USAID	Реализовано.
C ₁ :O ₅ :ПГ ₃ : Нови извори финансирања инвестиција у граду							
31.	C ₁ :O ₅ :ПГ ₃ :Пр1	100.000,00	7.704.376,00	Укључивање Града на тржиште капитала	2009 – 2014/15	Одјељење за	Реализовано.

	Укључивање Града на тржиште капитала			(муниципалне обвезнице). С обзиром на ниво задужености Града, пројекат укључивања на тржиште капитала – емитовање муниципалних обвезница, није било могуће провести у 2014. години.		финансије	
32.	C ₁ :O ₅ :ПГ ₃ :Пр2 Пројекти јавно-приватног партнерства	100.000,00		Видјети пројекат C2:O ₅ :ПГ1:Пр7 .	2010 - 2014	Одсјек за локални економски развој, Градска развојна агенција, ГУ.	Реализација у току.
C1:O6: УРАВНОТЕЖЕН РАЗВОЈ УРБАНОГ ПОДРУЧЈА ГРАДА							
C1:O6:ПГ1: Обогаћивање урбаних садржаја							
33.	C ₁ :O ₆ :ПГ ₁ :Пр ₁ Изградња нове и реконструкција постојеће јавне расвјете	7.000.000,00	4.309.015,44	Активности на изградњи и реконструкцији јавне расвјете проводе се континуирано. Реализована средства закључно са 2013. годином у износу од 4.254.015,44 КМ из буџета Града. У току 2014. године, реконструисана је улица Гавре Вучковића и парк Младена Стојановића. Утрошена средства у износу од 55.000,00 КМ.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
34.	C ₁ :O ₆ :ПГ ₁ :Пр ₂ Изградња дјечијих вртића у урбаним и руралним дијеловима града, санација постојећих и набавка савремене опреме	5.000.000,00	3.726.203,51 (Град обезбиједио средства у износу од 2.745.804,09 КМ, а Министарство финансија РС 980.399,42 КМ)	Континуирано се реализују активности на санацији, реконструкцији и опремању градских предшколских установа. До сада су реализоване активности у износу од 2.745.804,09 КМ, док је Министарство финансија РС обезбиједило износ од 980.399,42 К. У току 2014. године, реализоване су активности на два пројекта: - Реконструкција, адаптација и промјена намјене дијела постојећег објекта у простор вртића у улици Јосифа Панчића 2 и вањско уређење. Виједност уложених средстава је 200.000,00 КМ. - Адаптација и промјена намјене	2008 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.

				дијела постојећег колективног стамбено-пословног објекта у простор вртића у улици Крфска 84. Виједност уложених средстава је 93.000,00 КМ. У 2014. години, Одсјек за локални економски развој, укључио се у активности проналаска финансијских средстава за опремање градских предшколских установа и кандидовао пројектне активности према донаторима. Евалуација два пројектна приједлога је у току. Пројекти реконструкције предшколских установа кандодовани су за финансирање и у оквиру UNDP програма за обнову од поплава. Евалуација у току.			
35.	C₁:O₆:ПГ₁:Пр₃ Изградња спортских игралишта (дјечијих и за рекреацију)	1.000.000,00	444.558,02	Активности на реализацији овог пројекта одвијају се континуирано и у складу са финансијским могућностима Града. До 2014. године, реализована средства за ову намјену, утروшена из буџета Града била су у износу од 444.558,02 КМ. У току 2014. године, активности у оквиру овог пројекта нису реализоване због недостатка финансијских средстава.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
36.	C₁:O₆:ПГ₁:Пр₄ Изградња и умрежавање савременог Центра цивилне заштите и ватрогасних домова	3.500.000,00	2.303.732,54	Активности на овом пројекту, реализоване су у складу са планом: - Изградња прве фазе Ватрогасног дома у периоду 2012-2013. године. Активност реализована из буџета Града у вриједности од 1.481.000,00 КМ. - Вањско уређење Ватрогасног дома (у 2014. години) које су обухватиле сљедеће: вањско уређење око објекта ватрогасног дома, припрему	2008 - 2013	Одсјек за послове цивилне заштите и професионалне територијалне ватрогасне јединице	Реализовано.

				и асфалтирање , израду капије и ограде са парапетним зидом, израду водовода (санитарна и хидрантска мрежа) те израда фекалне и оборинске канализације. Активности реализоване средствима из буџета Града у износу од 822.732,54 КМ. Пројектне активности у потпуности реализоване у 2014. години.			
--	--	--	--	--	--	--	--

Табела 9: Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С2 (стање 31.12. 2014. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С2: ДИВЕРЗИФИКОВАНА СТРУКТУРА КОЈА ОБЕЗБЈЕЂУЈЕ ПУНУ ЗАПОСЛЕНОСТ							
С2:01: ВЕЋА КОНКУРЕНТСКА СПОСОБНОСТ ГРАДА У ПРИВЛАЧЕЊУ ИНВЕСТИЦИЈА У ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ							
С2:01:ПГ1: Рјешавање имовинско-правних односа на подручју града							
1.	С2:01:ПГ1:Пр1 Управљање грађевинским земљиштем – дефинисање и примјена модела	200.000,00	До окончања поступка уписа Града као титулара грађевинског земљишта, није могуће дати егзактан податак о утрошеним средствима.	У току су активности рјешавања имовинско-правних односа на подручју града: Град Бања Лука је поднио захтјев дана 08.02.2010. године РУГИПП, ПЈ Бања Лука којим је тражио утврђивање права располагања у корист Града на земљишту у државној својини у смислу одредби Законом о пољопривредним задругама (компетиран захтјев за 564 парцела, 17 к.о.-половина укупног земљишта у 2011. и 2012. год.). У складу са одредбама Закона о утврђивању и преносу права располагања имовином на јединице локалне самоуправе покренути су поступци за укњижење права располагања у корист Града Бањалука на некретнинама основних и средњих школа (За све основне школе, као и за њихова издвојена одјељења завршило са 2013 годином, поднесени су захтјеви за утврђивање и пренос права располагања на некретнинама у корист Града Бања Лука. За 13 средњих школа поднесено је 11 захтјева обзиром да, према подацима Одјељења за друштвене	2012 - 2015	Одсјек за правна питања и прописе	Реализација у току.

			дјелатности, Школа ученика у привреди и Медицинска школа немају своје објекте.). Према евиденцији Одсјека за правна питања и прописе до сада је утврђено право располагања односно својине на некретнинама Основне школе „Јован Дучић“ у Куљанима (Барловци), Основној школи „Борисав Станковић“ у Делибашином селу, Основној школи „Станко Ракита“ у Врбањи, Основној школи „Доситеј Обрадовић“ у Бања Луци, Основној школи „Бранислав Нушић“ у Српским Топлицама (утврђено право на стари назив школе „Мухамед Казаз“) и на дијелу земљишта Угоститељско-трговинско-туристичке школе у Бања Луци. У поступцима утврђивања права располагања првостепени орган је у случају Основних школа „Бранко Радичевић“ и „Ђура Јакшић“ и Технолошке школе одбио захтјеве Града Бања Лука, што показује различит приступ у рјешавању наведених захтјева од стране РУГИПП, ПЈ Бања Лука. У предмету Металске школе жалбу је против донесеног рјешења у корист Града Бања Лука изјавило Министарство просвјете и културе Републике Српске, иако је за све поступке утврђивања и преноса права располагања на некретнинама основних и средњих школа дало своју сагласност. Поступци по правним лијековима су у току. Крајем 2014. године, путем Правобранилаштва код РУГИПП ПЈ Бања Лука, покренути су поступци за упис права својине у корист Града на неизграђеном градском грађевинском земљишту на којем је уписано Стамбено предузеће Бања Лука и његови правни предници, као и правни предници Града, а за које су подаци			
--	--	--	--	--	--	--

Бања

				садржани у електронској земљишној књизи. Крајем 2014. године, Правобранилаштву су поднесене иницијативе да код РУГИПП ПЈ Бања Лука покрене поступке за упис права својине Града на некретностима које у нарави чине спортске терене и игралишта (за свих 18 локација) на подручју Града, а све у складу са закључком Скупштине града Бања Лука број: 07-013-523/14 од 13. новембра 2014. године.			
C2:O1:ПГ2: Унапређење пословног окружења Града							
2.	C2:O1:ПГ2:Пр1 Пројекат FIAS/IFC- Спровођење регулаторне рационализације на локалном нивоу	Н/а		Пројектне активности реализоване у складу са планом. Уложена средства су 100% од стране FIAS-а.	2008 - 2009	Одјељење за привреду; FIAS	Реализовано.
3.	C2:O1:ПГ2:Пр2 Пројекат SPIRA	12,5 мил. USD за БИХ		Поједностављивање активности издавања дозвола и режима инспекција.	2008 - 2010	Одјељење за просторно уређење; Одсек за информатику и USAID/SPIRA	Реализовано.
4.	C2:O1:ПГ2:Пр3 Програм субвенционисања МСП путем активне политике комуналних накнада	30.000,00	70.000,00 Одјељење за привреду – просјечна годишња вриједност	Одјељење за привреду реализује континуиране активности у оквиру овог програма, а оне се односе на издавање рјешења о ослобађању од плаћања комуналне таксе у складу са Одлуком о комуналним таксама („Сл.гасник.града Бањалука“, бр. 14/12 и 26/13). Реализоване су активности у складу са наведеном Одлуком, гдје су предвиђене сљедеће повластице: у првој години од свог оснивања ослобођена привредна друштва из области индустрије, грађевинарства, све трговинске радње, сви угоститељски објекти (осим ноћних клубова, ноћних барова, диско	2013	Одјељење за привреду и Градска развојна агенција,	Реализација у току.

				барова и дискотека), као и сви остали предузетници који у својству самосталног занимања обављају остале дјелатности. У 2014. години, у Одјељењу за привреду запримљена су 253 захтјева за ослобађање од такси у првој години од свог оснивања, те су по том основу прикупљени приходи на ставци 722-312 за истицање фирми мањи за 68.952,00 KM (закључно са 11.02.2015. године) у односу на 2013. годину.			
C2:O1:ПГЗ: Успостављање привредне сарадње на регионалном и глобалном нивоу							
5.	C2:O1:ПГЗ:Пp1 Пројекат прекограничне сарадње (CBC - II компонента IPA фонда ЕУ)	1.000.000,00	52.892,61 (суфинансирање пројеката кроз плате, односно редован рад запослених током припреме и имплементације пројеката)	Надлежне организационе јединице Градске управе и градске институције, континуирано проводе активности на припреми и имплементацији пројеката у оквиру програма прекограничне сарадње. Кандидовани су пројекти на сва три позива за предају пројеката у оквиру програма IPA CBC CRO-BIH, као и за позиве у оквиру програма IPA ADRIATIC, SEE, MED и FP7. До сада су реализовани пројекти „Управљање енергијом у јавном сектору“ (1.позив, Градска управа) и „Звучна књига“ (2.позив, Градска развојна агенција). У оквиру имплементације ових пројеката, реализована су грант средства у износу од 204.240,00KM. У току је евалуација пројеката кандидованих на 3. позив у оквиру овог програма. У току 2014. године, није било отворених позива за предају пројектинх приједлога у оквиру Програма IPA CBC CRO-BIH.	2009 - 2015	Градска управа и јавне институције	Реализација у току.

C2:O2: ПОВЕЋАНА ЗАПОСЛЕНОСТ							
C2:O2:ПГ1: Успостављање дугорочних (трајних) механизма запошљавања							
6.	C2:O2:ПГ1:Пр1 План развоја МСП: Стратегија развоја сектора МСП и предузетништва за период 2010-2015. године – пројекти за повећање броја запослених	2.280.000,00	849.422,15 (Градска развојна агенција - 162.444,15 KM и Одјељење за привреду - 686.978,00 од чега 495.032,00 KM за запошљавање нових радника, а 191.946,00 KM за самозапошљавање)	Градска развојна агенција реализовала је пројекте „Покрени свој бизнис“ (у сарадњи са ГИЗ-ом), и пројекат „Жене женама“ (сарадња са ГОПа). За активности развоја људских ресурса у сврху запошљавања – едукације, остварена је донација у износу од 11.587,50 KM. Остатак, у износу од 150.856,65 KM, је финасиран из буџета Агенције. Агенција је у склопу активности додјеле „Грантова за почетне бизнисе“, обезбиједила обуку за почетнике и стручну помоћ за израду бизнис плана и његову реализацију. До 2013. године, Агенција је проводила пројекат „Грант средства за почетне бизнисе“, женско предузетништво и субвенционисање лица са инвалидитетом. Од 2013. године, надлежно је Одјељење за привреду. Одјељење за привреду пројекат реализује континуирано на годишњем нивоу, а у складу са планираним средствима у буџету Града. У складу са Правилником о условима и начину остваривања субвенција за запошљавање нових радника и самозапошљавање у производним, занатским и услужним дјелатностима („Сл.гласник града Бањалука“, бр. 11/13 и 11/14) у 2014. години по пријему радника исплаћена је прва транша у износу 50% од укупних средстава за ново запошљавање, односно 60% од укупних средстава за самозапошљавање, 20% ће бити исплаћено након 6 мјесеци, а 30% ће бити исплаћено након 12 мјесеци за ново запошљавање, односно 20% за самозапошљавање. Планиран наставак активности у складу са	2010 - 2015	Градска развојна агенција и Одјељење за привреду.	Реализација у току.

				буџетом и Правилником.			
7.	C2:O2:ПГ1:Пр2 Иновациони центар Бања Лука	5.000.000,00	3.450.621,87 (Град 236.000,00, остали оснивачи и норвешки партнери)	Иновациони центар Бања Лука (ИЦБЛ) основан је 2010. године. Оснивачи су: Влада Републике Српске, Републичка агенција за развој МСП, Универзитети у Бањој Луци и Источном Сарајеву и Град Бања Лука. Пројекат оснивања Фондације ИЦБЛ, реализован је у сарадњи са норвешким партнерима. У оквиру рада ИЦБЛ-а, континуирано се реализују активности за подршку и развој предузетништва кроз рад пословног инкубатора и тренинг центра, али и реализацију појединачних пројеката. У пројекат су до сада, уложена слjedeћа средства: норвешки партнер 1.861.761,99 КМ, остали оснивачи 684.797,15 КМ и властита средства ИЦБЛ-а у износу од 324.788,32 КМ. Такође, обезбјеђена су средства по основу имплементације пројеката у износу од 343.274,41 КМ. Град је из буџета суфинансирао рад ИЦБЛ-а са износом од 236.000,00 КМ. У 2014. години, Град је суфинансирао рад Иновационог центра са 16.666,00 КМ. Заједнички је реализована активност на припреми пројектног приједлога „Повећање капацитета младих за (само)запошљавање“ који је кандидован за финансирање у оквиру програма УН – Дијалог за будућност. ИЦБЛ је носилац реализације, а Град партнер на пројекту. Евалуација пројекта је у току.	2010 - 2015	Град Бања Лука - Одсјек за локални економски развој, Влада Републике Српске, Универзитет у Бањалуци, Универзитет у Сарајеву, Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа	Реализација у току.

C2:O3: ВАЛОРИЗОВАНЕ ПРЕДНОСТИ АДМИНИСТРАТИВНОГ, ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКОГ, ОБРАЗОВНОГ, КУЛТУРНОГ И ЗДРАВСТВЕНОГ ЦЕНТРА							
C2:O3:ПГ1: Осавремењавање услужних садржаја Града							
8.	C2:O3:ПГ1:Пр1 Оснивање мултисервисног центра за пружање услуга домаћинствима	60.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2013	Градска развојна агенција	Није реализовано.
C2:O3:ПГ2: Нови програм ренте на подручју урбаног дијела града							
9.	C2:O3:ПГ2:Пр1 Студија градске ренте	100.000,00		Чланом 82. Закона о уређењу простора и грађењу РС, дефинисан је начин утврђивања висине ренте, односно као основица за израчунавање висине ренте служи просјечна, коначна, грађевинска цјена 1 m2 корисне површине стамбеног и пословног простора из претходне године за подручје јединице локалне самоуправе. Имајући у виду наведено, не постоје основе за реализацију овог пројекта.	2013 - 2015	Одјељење за просторно уређење	Није реализовано.
C2:O4: ИНТЕНЗИВНА КООПЕРАЦИЈА ИЗМЕЂУ ГРАДСКЕ АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ПОСЛОВНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ							
C2:O4:ПГ1: Програм јавне и пословне кооперације							
10.	C2:O4:ПГ1:Пр1 Програм зона унапређеног пословања (BID центри)	420.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава и незаинтересованости приватног сектора.	2012-2015	Градска развојна агенција	Није реализовано.
11.	C2:O4:ПГ1:Пр2 Промоција Града Бањалука као пословног партнера	160.000,00	160.796,10 Пројекат „Bussines Friendly Certification –	Градска развојна агенција континуирано проводи активности на промоцији Града као повољног мјеста за улагање путем сектора за маркетинг и Центра за инвеститоре. Одјељење за привреду, носилац је активности на пројекту сертификације Града као повољног пословног окружења - Bussines Friendly Certification - BFC). Градоначелник је именовао Тим за спровођење сертификације општина са	2012 - 2015	Градска развојна агенција – Центар за инвеститоре Одјељење за привреду.	Реализација у току.

			BFC“ финансиран је од стране њемачке Агенције за међународну сарадњу (GIZ) у износу од 20.000,00 KM.	повољним пословним окружењем, који је у току 2014. године спровео низ активности везаних за поступак BFC сертификарања, након којих су услиједили први, а потом и други прелиминарни извјештај. Пројекат је у завршној фази реализације, у фебруару 2015. године извршена је коначна допуна документације, очекује се финални евалуациони извјештај, након чега ће у првој половини 2015. године услиједити посјета верификационе комисије која ће израдити коначни верификациони извјештај.			
C2:O4:ПГ2: Развој МСП							
12.	C2:O4:ПГ2:Пр1 План развоја МСП: “Стратегије развоја сектора малих и средњих предузећа и предузетништва за период 2010-2015 године“	30.862.500,00	11.584.852.06	Градска развојна агенција, у оквиру овог пројекта, континуирано проводи следеће активности: 1. Успостављање и ажурирање базе података активних предузећа и предузетничких радњи; 2. Ажурирање е-портала за инвеститоре; 3. Маркетинг план за привлачење инвеститора; 4. Гарантни фонд; 5. Субвенционисање каматне стопе; 6. Преквалификација радника (стручно оспособљавање); 7. Програм едукација из области финансијског менаџмента, менаџмента квалитета и управљања маркетингом; 8. Јачање постојећих кластера на нивоу града; 9. Активирање и развој Технолошког бизнис парка (прва фаза). У 2014. години, утрошена су средства у износу од 455.000,00 KM из буџета Града. Детаљније информације о наведеним активностима, дате су у редовним годишњим извјештајима Градске развојне агенције.	2010 - 2015	Градска развојна агенција	Реализација у току.

C2:O5:ОБОГАЋЕНИ КУЛТУРНИ, СПОРТСКИ И ТУРИСТИЧКИ САДРЖАЈИ							
C2:O5:ПГ1: Културни и спортски идентитет града							
13.	C2:O5:ПГ1:Пр1 Политика развоја културе и спорта	50.000,00	67.000,00	Активности реализоване у оквиру Одјељења за друштвене дјелатности.	2013 - 2014	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
14.	C2:O5:ПГ1:Пр2 Стварање услова за развој креативне индустрије у областима културе и спорта	4.866.000,00	11.984.346,00 (донација 10.000,00 КМ Пењачки клуб „Extreme“)	Реализоване су сљедеће активности: - Континуирано суфинансирање програма и пројеката спортских организација Града у складу са законским прописима у вриједности од 11.675.346,00 КМ; - Изградња теретане у природи код Венеција моста у 2011., у вриједности од 30.000,00 КМ; - Изградња теретане у природи на Бањ брду у 2012., у вриједности од 15.000,00 КМ; - Изградња Градске пењачке стијене у 2012., у вриједности 10.000,00 КМ из донације коју је обезбиједио Пењачки клуб „Extreme“; - Изградња теретане у природи у парку Младена Стојановића у 2013., у вриједности од 15.000,00 КМ; - Суфинансирање пројеката креативне индустрије у области културе у периоду 2009 – 2013., у вриједности од 239.000,00 КМ.	2009 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
15.	C2:O5:ПГ1:Пр3 Концертна дворана	1.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2011 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Није реализовано.
16.	C2:O5:ПГ1:Пр4 Конгресни центар	1.000.000,00	65.000,00	Пројекат Конгресног центра је планиран у склопу Сајамског центра. У 2012. години, израђено је идејно рјешење Сајамског центра у склопу кога је и предвиђен Конгресни центар.	2014 - 2015	Градска развојна агенција	Реализација у току.

				У 2013. године, израђена је и студија економске оправданости изградње Сајамског центра у чијем склопу је и Конгресни центар. Активности су заустављене 2013. године јер није израђен просторни план за ово подручје јер се требао радити заједно са општином Лакташи (веза пројекат: С1:О2:ПГ1:Пр2). За до сада реализоване активности, утрошено је 65.000,00 КМ.			
17.	С2:О5:ПГ1:Пр5 Изградња и реконструкција спортских дворана	10.000.000,00	1.000.000,00	Санација и реконструкција СД „Борик“ 2013. године у вриједности од 1.000.000,00 КМ обезбијеђених из кредитних средстава. У току 2014. године, због недостатка финансијских средстава нису реализоване активности у оквиру овог пројекта.	2012 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.
18.	С2:О5:ПГ1:Пр6 Изградња базена	33.658.305,00	21.807.508,75	Изградња базена „Инцел“. Уложена су средства из буџета Града.	2008 - 2010	Градска управа	Реализовано.
19.	С2:О5:ПГ1:Пр7 Фудбалски стадион са спортско-рекреативним центром	100.000.000,00	49.608,00	Израђена предстудија економске оправданости за финансирање пројекта по принципу јавно-приватног партнерства, уложена средства из буџета Града у вриједности од 49.608,00 КМ. Ова предстудија је показала да постојеће идејно рјешење на основу кога је израђена предстудија, није економски исплативо и да је неопходно ревидирати постојеће идејно рјешење.	2008 - 2015	Градска развојна агенција и Градска управа	Реализација у току.
С2:О5:ПГ2: Програм диверзификације туристичке понуде града							
20.	С2:О5:ПГ2:ПР1 Уређење комплекса Бањ брдо/Шехитлуци (угоститељски и рекреативни садржаји)	500.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2015	Туристичка организација града Бања Лука	Није реализовано.

21.	C ₂ :O ₅ :ПГ ₂ :ПР2 Развој религијског туризма	500.000,00	40.000,00	Пројектне активности реализују се континуирано. Извршена је идентификација сакралних објеката и религијских мотива, те направљена база података. Религијски туризам је промовисан путем различитих промотивних алата ТОБЛ-а као што су леци, брошуре, каталози, мултимедијалне презентације, сајмови, инфо центри, догађаји, интернет страница и друштвене мреже. Најзначајнији сакрални објекти су укључени у програме посјете и разгледања града, а формирана је и понуда у етно туризму у склопу које се дијелови религијских обичаја приказују кроз перформансе.	2012 - 2015	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.
22.	C ₂ :O ₅ :ПГ ₂ :ПР3 Туристичка понуда града	1.000.000,00	370.000,00	Пројектне активности се проводе континуирано. Направљена је анализа стања тренутне туристичке понуде Бања Луке (број смјештајних капацитета, њихова распоређеност и разноликост, врсте туристичке понуде итд.). Стратегијом развоја туризма Бањалуке, идентификоване су циљне групе. Континуирано је вршена промоција туристичке понуде Града.	2009 - 2015	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.
23.	C ₂ :O ₅ :ПГ ₂ :ПР4 Ревитализација комплекса тврђаве „Кастел“	6.000.000,00	6.944.868,52 (Град суфинансирао пројекат у износу од 1.900.055,13 KM)	До 2012., за израду пројектне документације за пројекат „Ремоделација и ревитализација тврђаве Кастел“ (за свих 9 цјелина), Град је уложио 1,5 мил. KM. У 2012., за Кастел - цјелина 9, обезбијеђена је донација од 2,5 мил. ЕУР из средстава фонда IPA 2011- I компонента. Потписник уговора о донацији је Министарство цивилних послова БиХ, а Град Бања Лука је крајњи корисник. Период имплементације пројекта је од 26.02.2013. до 26.02.2015.г.	2008 - 2015	Делегација ЕУ, Министарство цивилних послова БиХ и Град Бања Лука - Одсјек за локални економски развој и Одсјек за стручне, протоколарне и опште послове Кабинета	Реализација у току.

			и донација ЕУ – око 5 мил. КМ за цјелину 9)	Суфинансирање овог пројекта од стране Града је сљедеће: - за израду документације за потребе јавне набавке за избор извођача радова и надзора износ од 50.000,00 КМ (у 2012.г.); - за обезбјеђивање грађевинске дозволе износ од 88.180,00 КМ (у 2012.г.); - за израду Студије оправданости рекон. и рем. тврђаве Кастел и превод, износ од 60.897,00 КМ (у 2013.г.). За Кастел - цјелина 2, у 2013. год. обезбијеђена је донација од 1.13 мил. ЕУР из средстава фонда ИРА (I компонента). Суфинансирање овог пројекта од стране Града је сљедеће: - за израду документације за потребе јавне набавке за избор извођача радова износ од 45.000,00 КМ (у 2013.г.); - за обезбјеђивање грађевинске дозволе износ од 42.791,00 КМ (у 2013.г.); - за катастар износ од 18.000,52 КМ (у 2013.г.); - за административну таксу износ од 10.000,00 КМ (у 2013.г.). У 2014. год. завршени су радови на Цјелини 9. Реализоване су активности на почетку радова на Цјелини 2. Извршена је је реконструкција трафостанице планиране вриједности од 85.186,39 КМ и у току је процедура прибављања употребне дозволе.		градоначелника	
24.	C ₂ :O ₅ :ПГ ₂ :ПР5 Развој авантуристичког туризма	150.000,00	50.000,00	Организовани су велики догађаји као што су Европско и Свјетско првенство у рафтингу, Европско првенство у кајаку, рафтинг регата Бања Лука – Београд, Балканско првенство у дресурном јахању и др. Овим активностима, унапређена је инфраструктура и додатно промовисана дестинација. Одржавана је инфраструктура саграђена у	2012 - 2013	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.

				кањону Врбаса. Промовисан је авантуристички туризам кроз све доступне канале промоције ТОБЛ-а.			
25.	C ₂ :O ₅ :ПГ ₂ :ПР6 Врбас-дестинација авантуристичког туризма	700.000,00	645.423,90	Релизован је пројекат „Vrbas Adventure Resort“ у склопу којег је подигнут ниво квалитета сигурности и услуга, изграђена је лака инфраструктура, обучени су учесници туристичке понуде, пружена је помоћ предузетницима у авантуристичком туризму и вршена је промоција. Учешће Града Бања Лука је 10%, а Европске уније 90%.	2008 - 2009	Туристичка организација града Бања Лука, партнери: EXIT центар и Туристичка организација РС	Реализовано.
26.	C2:O5:ПГ2:ПР7 Изградња и унапређење здравствено-туристичког центра „Српске Топлице“	5.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2013 - 2015	Туристичка организација града Бања Лука, Министарство трговине и туризма РС, Министарство здравља	Није реализовано.
27.	C2:O5:ПГ2:ПР8 Дајак	500.000,00	15.000,00	Формирано је удружење грађана „Дајак“ који је партнер ТОБЛ-у на активностима туристичког развоја понуде везане за овај чамац. ТОБЛ је кроз све доступне канале промоције, промовисао Дајак и дајакаштво као својеврсну специфичност Бањалуке и њене туристичке понуде. У склопу традиционалне манифестације „Јето на Врбасу“ организују се дефилеји и трке дајак чамаца као и избор најљепшег дајака. ТОБЛ је дистрибуисао стилизовани дајак у форми сувенира и на тај начин додатно промовисао ову специфичност Бањалуке.	2010 - 2015	Туристичка организација града Бања Лука	Реализација у току.

Табела 10. Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С3 (стање 31.12. 2014. године)

Редни број	Назив пројекта	Процењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С3: ИНФРАСТРУКТУРНА ЕФИКАСНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ							
С3:О1: РАЗВИЈЕНА ТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ КОМУНАЛНИХ УСЛУГА ЗА ГРАЂАНЕ НА НИВОУ СТАНДАРДА РАЗВИЈЕНИХ ЕВРОПСКИХ ГРАДОВА							
С3:О1:ПГ1: Програм водоснабјевања							
1.	С3:О1:ПГ1:Пр1 Друга фаза фабрике воде „Новоселија II“	29.700.000,00	17.875.909,60	Реализоване су следеће активности: -израђена пројектна документација; -набављена процесна опрема за припрему воде; -изграђен објект и пуштен у погон. Средства за реализацију наведених активности обезбједили су Град (износ од 3.049.409,90 КМ), „Водовод“ а.д. (износ од 7.871.257,30 КМ), Свјетска банка (кредит у износу од 6.001.769,80 КМ) и Влада РС (износ од 953.472,60 КМ).	2008 - 2015	Водовод а.д. Бања Лука	Реализација у току.
2.	С3:О1:ПГ1:Пр2 Изградња примарних цјевовода	14.400.000,00	2.756.401,45	Реализоване активности на изградњи примарних цјевовода: - Пријаковци-Верићи; - Пискавица; - Чесма; - Пријечани; - Завршетак водоснабдијевања II зоне насеља Чесма – примарни систем. Закључно са 2013. годином, у овај пројекат уложена су средства из буџета Града у износу од 2.756.401,45 КМ. У 2014. години, није било изградње примарне мреже.	2009 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

3.	СЗ:О1:ПГ1:Пр3 Иградња секундарне мреже	17.700.000,00	4.699.739,88	Реализоване активности на изградњи секундарне мреже закључно са 2013. годином у износу од 4.459.532,98 КМ финансиране из буџета Града. У току 2014. године, изграђено око 4 км секундарног цјевовода на локацијама: - Мала улица, вриједност радова 12.227,10 КМ; - Насеље Чесма, вриједност радова 63.882,12 КМ; - Руска улица, вриједност радова 14.848,01 КМ; - Душана и Владе Копане, вриједност радова 13.497,13 КМ; - Зоре Ковачевић, вриједност радова 29.507,08 КМ; - Босе Живковић, вриједност радова 9.730,92 КМ; - Косовска улица, вриједност радова 24.635,68 КМ; - Благоја Паровића, вриједност радова 21.456,04 КМ; - Новака Пивашевића, вриједност радова 14.107,11 КМ; - Куљанска улица, вриједност радова 23.146,61 КМ, и - Марка Липовца, вриједност радова 13.169,10 КМ. Укупно реализована средства за 2014. годину из буџета Града у износу од 240.206,90 КМ.	2009 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
----	--	---------------	--------------	---	-------------	---	---------------------

4.	C3:O1:ПГ1:Пр4 Изградња и реконструкција водовodne мреже	5.500.000,00	353.391,14	Пројектне активности реализоване у континуитету и у складу са расположивим средствима. Утрошена средства из буџета Града за реализацију овог пројекта, закључно са 2013. годином су 353.391,14 КМ. У 2014. години, нису реализоване активности у оквиру овог пројекта.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја; Водовод а.д. Бања Лука	Реализација у току.
5.	C3:O1:ПГ1:Пр5 Изградња резервоарског простора	9.500.000,00	1.411.986,44	Пројектне активности реализоване у континуитету и у складу са расположивим средствима. Реализоване активности на локацијама Поткозарја, Карановац, Мотике, Пискавица, Пријечани, Дебељаци, Барловци и Рамићи. Утрошена средства из буџета Града за реализацију овог пројекта, закључно са 2013. годином су 1.411.986,44 КМ. У току 2014. године, није било активности на реализацији овог пројекта.	2011 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
6.	C3:O1:ПГ1:Пр6 Даљинско управљање (водоснабдијевање)	2.000.000,00	.	Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2013 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
C3:O1:ПГ2: Програм топлфикације урбаног дијела града							
7.	C3:O1:ПГ2:Пр1 Реконструкција магистралног вреловода „Борик“	15.238.923,45	15.238.923,45	Пројекат је реализован у складу са планираним активностима.	2009 - 2012	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
8.	C3:O1:ПГ2:Пр2 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAP-а)- даљинско гријање	20.000.000,00	9.000.000,00 (Средства добијена	Континуирано се проводе активности на унапређењу система дањинског гријања у Бањој Луци. У 2014. години, „Топлана“ а.д. Бања Лука, реализовала је пројекат „Изградња котловница на дрвну сјечку у насељу Старчевица и Кочићев вијенац“. Као основни	2010 - 2015	Одсјек за локални економски развој; Градска развојна агенција; Градска управа; Топлана а.д. Бања Лука	Реализација у току.

			продајом обвезница „Топлане“ а.д. Бања Лука, гдје је „Топлана“ а.д. Бања Лука обвезник враћања истих.)	енергент, котловнице користе дрвну сјечку. Увезане су са постојећом дистрибутивном мрежом. Пуштањем у рад котловница, побољшан је квалитет гријања и квалитет издувних гасова у овим подручјима града. У оквиру рада радних група за праћење реализације Стратегије, у протеклом периоду, активно су вођене активности на проналаску модела за трајније рјешавање проблема који прате функционисање система гријања у граду (састанци са надлежним министарствима, проналазак потенцијалног стратешког партнера, састанак са представницима Европске банке за обнову и развој и др.).			
СЗ:О1:ПГЗ: Програм повећања саобраћајне ефикасности града							
9.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр1 Генерални и идејни пројекат аутопута Градишка-Бања Лука-Купрес	Н/а		На основу информација добијених кроз рад радних група за праћење реализације Стратегије, утврђено је следеће: - Аутопут Чатрња-Гламочани у употреби од новембра 2011. године; - Реализују се активности на осталим фазама пројекта у складу са одлуком Владе РС.	2010 - 2015	Влада РС; концесионари	Реализација у току.
10.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр2 Генерални и идејни пројекти примарних градских саобраћајница	Генерални пројекат: 2.800.000,00 КМ Идејни пројекат: 4.200.000,00 КМ		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2011 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја и ЈП „Путеви Републике Српске“	Није реализовано.
11.	СЗ:О1:ПГЗ:Пр3 Студија развоја јавног градског и приградског превоза	250.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове	Није реализовано.

	путника					саобраћаја	
12.	C ₃ :O ₁ :ПГЗ:Пр4 Студија гаражног и паркинг простора	120.000,00	120.000,00	Реализовано кроз двије фазе, у 2011. и 2012. години. Уложена средства из буџета Града.	2011 - 2012	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализовано.
13.	C ₃ :O ₁ :ПГЗ:Пр5 Изградња гаражног и паркинг простора и имплементација Студије гаражног и паркинг простора	15.550.000,00	2.800.000,00	У 2012. години, реализован пројекат изградње јавне гараже у Ул. Видовданска 105 ПМ. Уложена средства су из буџета Града.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
14.	C3:O1:ПГЗ:Пр6 Изградња и модернизација градске уличне мреже	16.000.000,00	4.698.205,00	Пројектне активности реализоване у континуитету. До 2013. године, утрошена средства из буџета Града за реализацију овог пројекта износе 4.430.305,00 КМ. У току 2014. године, реализоване су активности на модернизацији макадамских саобраћајница у слједећим улицама: - Јована Кршића (према гробљу) (МЗ Врбања) 200m, вриједност изведених радова 14.600,00 КМ; - Млађе Ћусића (према гробљу), (МЗ Дракулић) 220m, вриједност изведених радова 17.300,00 КМ; - Ненада Костића бр. 61-63,60 m, (МЗ Залужани) 150m, вриједност изведених радова 11.000,00 КМ; - Деспота Стефана Лазаревића бр. 58 и бр. 46-60, (МЗ Лазарево 2) 300m, вриједност изведених радова 24.000,00 КМ; - Душана и Владе Копане бр. 71, (МЗ Лауш 1) 150m, вриједност изведених радова 7.000 КМ; - Кључка (МЗ Побрђе) 60m, вриједност изведених радова	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

				4.500,00 KM; - Вида Њежића (МЗ Ада) 140 m, вриједност изведених радова 9.700,00 KM; - Новака Пивашевића (МЗ Ада) 400 m, вриједност изведених радова 38.000,00 KM; - Куљанска I (МЗ Куљани) 150m, вриједност изведених радова 9.500,00 KM; - Куљанска II, (МЗ Куљани) 300 m, вриједност изведених радова 20.000,00 KM; - Првог крајишког пролетерског батаљона огранак од броја 65 (МЗ Чесма) 260m, вриједност изведених радова 18.500,00 KM; Укупно је модеринзовано 2.330,00 m уличне мреже, у вриједности од 175.000,00 KM. У оквиру реконструкције градских саобраћајница изведена је реконструкција у следећим насељима и улицама: - Раскрсница Булевара цара Душана и Краља Петра I Карађорђевића (МЗ Булевар), вриједност изведених радова 6.900,00 KM; - Понирска улица (МЗ Дебељаци), вриједност изведених радова 47.000,00 KM; - Ул. Патре (МЗ Булевар), вриједност изведених радова 23.000,00 KM; - Теодора Колокотрониса (МЗ Булевар), вриједност изведених радова 16.000,00 KM. Укупна вриједност реконструкције градских саобраћајница била је 92.900,00 KM.			
--	--	--	--	--	--	--	--

15.	C3:O1:ПГЗ:Пр7 Припрема пројекта „Изградња обилазнице“	N/a		На основу информација добијених кроз рад радних група за праћење реализације Стратегије, утврђено је да је Влада РС обезбиједила је средства од Европске комисије (ИРА 2012) за израду студијске документације за пројекат побољшање магистралног пута М-16 Бања Лука-Ц.Ријека/граница ФБиХ, укључујући обилазницу око Бања Лука. Тренутно се ради пројектни задатак.	2012 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја и ЈП “Путеви Републике Српске“	Реализација у току.
16.	C3:O1:ПГЗ:Пр8 Изградња мостова	22.000.000,00	5.277.138,23	Мост преко ријеке Врбас у Булевару војводе Живојина Мишића у 2009. год. Уложена средства су из буџета Града, а инвестиција се односи на мост (износ од 4.389.972 КМ), приступну саобраћајницу (износ од 377.810,00 КМ) и инсталације (износ од 509.356,00 КМ). У 2014. години, није било изградње.	2009 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.
17.	C3:O1:ПГЗ:Пр9 Имплементација Одрживог енергетског акционог плана (SEAPa)-транспорт	4.500.000,00	77.271,00	Реализоване активности на промоцији еколошки прихватљивог саобраћаја - промоција употребе такси превоза у хибридном возилима (Патрол такси). Урађена је “Студија развоја бициклическог саобраћаја на урбаном подручју Града Бањалука“ у 2008. години. Вриједност пројекта била је 25.000,00 КМ. Израђен „Изведбени пројекат за изградњу бициклических трака и стаза 1. и 2. фаза“ Вриједност пројекта била је 57.271,00 КМ. У 2014. години, реализована активност „Обиљежавање дана без аутомобила“ (22.9.). Слоган овогодишње седмице мобилности био је "НАШЕ УЛИЦЕ – НАШ ИЗБОР". Манифестација је одржана на Тргу Крајине гдје је: - обезбијеђен бесплатан превоз за путнике који у наведеном периоду уђу у аутобусе код Боске или Поште,	2011 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја; Градска управа; јавне институције и предузећа	Реализација у току.

				- обављено мјерење аерозагађења покретном еколошком станицом у парку Петар Кочић, - - постављен покретни полигон за обуку дјеце у саобраћају, - такмичење на полигону спретности (вожња бициклом), - излагање радова ученика средње Техничке школе Бањалука на тему "Одрживи транспорт".			
С3:О2:ЛИДЕР У ПРУЖАЊУ ЗДРАВСТВЕНИХ УСЛУГА							
С3:О2:ПГ1: Улагање у капацитете (материјалне и техничке претпоставке)							
18.	С3:О2:ПГ1:Пр1 Дислокација Хирургије из центра града у КЦ Бања Лука	Н/а		Пројекат представља дио пројекта реконструкције „Универзитетске болнице - Клиничког центра“ Бања Лука, чија је реализација у току. Извор: www.kc-bl.com	2012 - 2015	Министарство здравља и социјалне заштите	Реализација у току.
19.	С3:О2:ПГ1:Пр2 Модернизација дијагностике и секундарне здравствене заштите	Н/а		Пројекат претставља дио пројекта реконструкције „Универзитетске болнице - Клиничког центра“ Бања Лука, чија је реализација у току. Извор: www.kc-bl.com	2008 - 2015	Министарство здравља и социјалне заштите	Реализација у току.
20.	С3:О2:ПГ1:Пр3 Дислокација психијатријске клинике на локацију КЦ Бања Лука	Н/а		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2010 - 2015	Министарство здравља и социјалне заштите	Није реализовано.
21.	С3:О2:ПГ1: Пр4 Изградња и санација објеката породичне медицине	5.500.000,00	9.417.162,05	У периоду реализације Стратегије, континуирано се реализују активности на изградњи и санацији објеката породичне медицине. Утрошена средства на реализацију овог пројекта су до сад у износу од 8.718.610,55 КМ. Средства су реализована из буџета Града и у сарадњи са Министарством здравља и социјане заштите РС, кроз пројекат HSEP. У 2014. години - изграђен заједнички објекат	2008 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.

				амбуланте породичне медицине и МЗ „Кочићев Вијенац”. Вриједност уложених средстава је 1.270.000,00 КМ, из буџета Града (260.000,00 КМ за 2014. годину); -У току је изградња амбуланти у МЗ: Бочац и Борковићи, гдје је вриједност инвестиције процјењена на 378.551, 50 КМ. До сада, из буџета града је реализовано 113.565,45 КМ, што је 30% вриједности грађевинских радова. -припремљена је инвестиционо техничка документација за амбуланту породичне медицине и канцеларије мјесне заједнице у МЗ Доња Кола. Од 2010.године, у закупљеном пословном простору раде амбуланте породичне медицине у насељима Шарговац и Куљани, а од 2012., у закупљеном простору су отворене и раде амбуланте породичне медицине у три мјесне заједнице и то у МЗ: Чесма, Ада и Паприковац, чију закупнину плаћа Град Бања Лука. За пет амбуланти закуп на годишњем нивоу износи 60.000 КМ.			
С3:О3: ИЗГРАДЊА СТАНОВА							
С3:О3:ПГ1: Изградња станова							
22.	С3:О3:ПГ1:Пр1 Станови за омладинску популацију – анализа могућности	100.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава. Новом Омладинском политиком Града Бања Лука 2013-2017. година („Службени гласник Града Бања Лука“ број 19/13), на страни 65. назначена је реализација омладинске политике. У истој је дефинисано да остале организационе јединице Градске управе, поред Одјељења за друштвене дјелатности, као и јавне установе које су непосредно	2013 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Није реализовано.

				везане за области из документа "Омладинска политика Града Бањалука 2013-2017. година", треба да, у оквиру својих надлежности, а у складу са пројекцијом буџета Града, планирају реализацију стратешких циљева и праваца. Сходно напријед наведеном, ова област је у надлежности Одјељења за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја. У току 2014. године, реализоване су активности на изради Стратегије непрофитног социјалног становања града Бања Лука за период 2015-2020. Документ се налази у фази усвајања.			
23.	С3:О3:ПГ1:Пр2 Изградња станова за породице за 4-оро и више дјеце	1.500.000,00	260.530,00	Изграђено 7 кућа са Министарством породице, за осму Град изградио темељ и прикључке на воду, канализацију. Град треба обезбједити и електро прикључак. Вриједност уложених средстава Града је 260.530,00 КМ, не располажемо подацима о висини улагања од стране надлежног Министарства. Пројекат реализован у 2013. години.	2009 - 2013	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
24.	С3:О3:ПГ1:Пр3 Изградња стамбених објеката за породице погинулих бораца, ратних војних инвалида и бораца	5.500.000,00	7.354.771,10	У периоду реализације Стратегије, континуирано се реализују активности на рјешавању стамбених питања породица погинулих и несталих бораца, породица умрлих војних инвалида, ратних војних инвалида и бораца. Утрошена средства за реализацију овог пројекта су до 2014. године била 5.614.194,84 КМ. У 2014. години, извршена је додјела новчаних средстава лицима са коначних листа утврђених у складу са Правилником о рјешавању стамбених питања породица погинулих и несталих бораца, породица умрлих војних инвалида, ратних војних инвалида и бораца, као бесповратна новчана	2008 - 2015	Одјељење за борачко-инвалидску заштиту	Реализација у току.

				средства у сврху рјешавања стамбених питања, за 11 породица погинулих бораца и 8 ратних војних инвалида, додјељен је износ у висини од 225.340,00 КМ. У складу са наведеним Правилником за субвенције издавања грађевинских дозвола за 45 корисника борачко-инвалидске заштите додјељен је износ у висини од 54.517,00 КМ. Извршене су све активности које су Програмом потпуног стамбеног збрињавања и Уговором о грађењу утврђене као обавезе Града Бања Лука- у поступку грађења стамбених објеката Ада 1 и 2 изведено је вањско уређење око ових стамбених објеката, уз полагање средњенапонског кабла за трафостаницу Ада, извршени су сви прикључци на инфраструктурну мрежу уз прибављање потребне документације, за објекте Ада 3 и 4 чија је изградња у току изведена су сва одобрења за грађење (грађевинске дозволе). Ове финансијске обавезе су износиле 1.460.719,26 КМ и у цјелости су извршене.			
--	--	--	--	--	--	--	--

Plan 7

Табела 11. Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С4 (стање 31.12. 2014. године)

Редни број	Назив пројекта	Процјењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С4: ДОБРО ИНТЕГРИСАНА ЛОКАЛНА ЗАЈЕДНИЦА							
С4:О4: ВИСОК НИВО ОДГОВОРНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВА И ПОЈЕДИНАЦА ЗА РАЗВОЈ ВЛАСТИТЕ СРЕДИНЕ							
С4:О1:ПГ1: Програм друштвено одговорног понашања							
1.	С4:О1:ПГ1:Пр1 Интерактивни центар Бања Лука- Азил за псе	2.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2014 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
С4:О1:ПГ2: Односи са дијаспором							
2.	С4:О1:ПГ2:Пр1 Унапређење односа са дијаспором	500.000,00	63.000,00	Реализација пројекта одвија се у континуитету од 2008.год., али због недостатка финансијских средстава није започета реализација значајнијих пројеката. Са представницима дијаспоре изналазе се модели сарадње путем узајамних годишњих посјета представника Града и представника дијаспоре. У току 2014. године, одржана је културно-спортска манифестација „Везени мост“, која је подржана од стране Града у финансијском износу од 3.000, 00 КМ.	2008 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.

C4:O2: ЛИЦА СА УМАЊЕНОМ РАДНОМ СПОСОБНОШЋУ И ТЕШКОЋАМА У КРЕТАЊУ, УКЉУЧЕНА У ПРИВРЕДНИ И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ ГРАДА							
C4:O2:ПГ1: Програм запошљавања лица са умањеном радном способношћу							
3.	C4:O2:ПГ1:Пр1 Стимулисање запошљавања лица са умањеном радном способношћу	N/a		Видјети податке за пројекат C4:O4:ПГ1:Пр3 „Социо-економско оснаживање жртава мина и њихових породица“. Одјељење за друштвене дјелатности, није реализовало активности на овом пројекту у току 2014. године.	2012 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности и Одјељење за борачко-инвалидску заштиту.	Реализација у току.
4.	C4:O2:ПГ1:Пр2 Волонтирање лица са умањеном радном способношћу	N/a	8.600,00 КМ	Реализовани сљедећи пројекти: - „Право на шансу“, подржан са 2.000,00 КМ од стране Града у сарадњи са Омладинским комуникативним центар; - „Локални волонтерски сервис“ подржан са 5.000,00 КМ од стране Града у сарадњи са Омладинским комуникативним центар. - „ХО Партнер“ – пројект Асистент у настави у Центру „Заштити ме“ подржан од стране Града средствима у износу од 1.600,00 КМ.	2012 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.
5.	C4:O2:ПГ1:Пр3 Пројекат партнерство у заједници	600.000,00	600.000,00	Континуирано се ради на промовисању концепта и сваке године се укључују нове организације. Неке организације	2009 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализација у току.

				нису у могућности испоштовати захтјеве и стандардизацију па одустају од пружања услуга. На овом пољу, такође, важи закон тржишта и прилагођавања потребама становништва. С обзиром да се ради о реализацији права из области социјалне заштите средства су већим дијелом из буџета Града, партнери кроз пројекте суфинансирају трошкове више од 100.000,00 КМ годишње. У току су два пројекта која се реализују кроз програм УНДП-а, које реализују УГ „Моја лука“ и ХО „Партнер“.			
С4:О2:ПГ2: Прилагођавање саобраћајне инфраструктуре и других грађевинских објеката несметаном кретању особа са тешкоћама у кретању							
6.	С4:О2:ПГ2:Пр1 Универзални дизајн-увођење непрекинутог ланца у праксу	200.000,00		Због ограничених финансијских средства у буџету Града за 2014. и 2015. годину, Планом и програмом рада Одјељења за просторно уређење није предвиђена реализација овог пројекта. Овај пројекат биће разматран приликом израде нове Стратегије развоја Града.	2014 - 2015	Одјељење за просторно уређење	Није реализовано.
7.	С4:О2:ПГ2:Пр2 Отклањање постојећих баријера за лица са тешкоћама у кретању	200.000,00		Активности на овом пројекту се реализују кроз изградњу саобраћајница на основу израђене пројектне документације. До сада реализоване сљедеће локације: Улица Јована Дучића, Здраве Корде, Јеврејска, Булевар војводе Живојина Мишића и дуге саобраћајнице које су изграђене или реконструисане.	2008 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Реализација у току.

				У току 2014. године, нису реализоване додатне активности.			
С4:О3: БАЊА ЛУКА ГРАД ИНФОРМАТИКЕ							
С4:О3:ПГ1: Програм унапређења система управљања јавном администрацијом							
8.	С4:О3:ПГ1:Пр1 МИС-информације и увезаност институција Града	10.000.000,00	80.000,00	Са појединим партнерима (комунална предузећа) остварена електронска размјена података (за потребе издавања урбанистичких сагласности). Дигитализација просторно планске документације, Регистар формалности (списак свих услуга АСБЛ), мапа града доступни на сајту града. Потребна додатна финансијска средства и споразуми међу институцијама града за даљу реализацију.	2008 - 2014	Одсјек за информатику	Реализација у току.
С4:О3:ПГ2: Увођење нових информационо-технолошких услуга у граду							
9.	С4:О3:ПГ2:Пр1 Изградња ИТ инфраструктуре	15.000.000,00		Пројекат, који се односи на централно управљање саобраћајем и видео надзором над јавним површинама и објектима на подручју Града Бања Лука (ЦАУС), није реализован због недостатка финансијских средстава, која је потребно обезбиједити из кредитних линија, ИРА фонда или кроз јавно – приватно партнерство.	2008 - 2014	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја и Одсјек за информатику	Није реализовано.
10.	С4:О3:ПГ2:Пр2 Увођење приступних тачака за бежични интернет	1.600.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2013	Одсјек за информатику	Није реализовано.

Р. В. С. М. А.

11.	C4:O3:ПГ2:Пр3 Пријемна GPS технологије у оквиру градског саобраћаја	6.000.000,00		Пројекат није реализован због недостатка финансијских средстава.	2012 - 2015	Одјељење за комуналне и стамбене послове и послове саобраћаја	Није реализовано.
12.	C4:O3:ПГ2:Пр4 Отварање INFO POINTA	200.000,00	48.000,00	Отворен туристички инфопоинт у надлежности Туристичке организације града Бања Лука у 2012. години. Сва средства за реализацију пројекта у износу од 48.000,00 КМ, обезбјеђена су од стране донатора.	2012 - 2013	Одсјек за информатику; ТОБЛ.	Реализовано.
13.	C4:O3:ПГ2:Пр5 Увођење и пријемна GIS технологије у оквиру просторног планирања	3.200.000,00	317.324,00 (274.000,00 буџет града и 43.324,00 обезбјеђена из донације Development Alternatives, Inc. (број GAP-A-B-195).	Одржавање и унапређење софтвера. Активност се одвија континуирано. Уложена средства у периоду од 2010 - 2014. године, обухватају активности које се односе на одржавање GIS-а за период 2010 - 2014. године тј: проширивање модула, набавку лиценци и рачунарске опреме. У току 2014. године, уложена средства на реализацији овог пројекта су 46.800,00 КМ. (подаци Одсјека за информатику и Одјељења за финансије).	2008 - 2015	Одјељење за просторно уређење и Одсјек за информатику	Реализација у току.
C4:O4: СОЦИЈАЛНА УКЉУЧЕНОСТ И СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА							
C4:O4:ПГ1: Програм социјалне помоћи и подршке							

14.	C4:O4:ПГ1:Пр1 Програми за дјецу	10.000.000,00	3.000.000,00	<i>Посебни програми за родитеље ризичних група дјеце - Породична конференција</i> Пројекат реализован из других извора у вриједности 45.000,00 КМ. Обезбјеђен простор, у току едукација кадрова и потребно обезбиједити стални извор Финансирања (повећање буџета ЈУ ЦСР). <i>Дневни центар за дјецу жртве или свједоке насиља</i> Пројекат реализован из буџета Града у вриједности 78.000,00 КМ и из других извора у вриједности 78.000,00 КМ. <i>Дневно збрињавање за дјецу у ризику</i> Дневни центар је у функцији. Вриједност уложених средстава је 80.000,00 КМ, од чега је Град партиципирао са 78.000,00 КМ. <i>Субвенционисање смјештаја дјеце у предшколским установама</i> Субвенција за смјештај дјеце у вртиће започела је од 01.09. 2010. године. Одлуком оснивача Града, Град је преузео да субвенционише цијену смјештаја дјеце која је за родитеље износила 180,00 КМ. Усвојеном одлуком, родитељи плаћају 165,00 КМ а разлику од 15,00 плаћа Град. Град такође, плаћа пуну цијену за дјецу из породица са четворо и више дјеце. Укупно за сваку годин, Град издвоји око 600.000,00 КМ на име субвенција.	2008 - 2015	Одјељење за друштвене дјелатности и друге надлежне институције	Реализација у току.
-----	------------------------------------	---------------	--------------	---	-------------	--	---------------------

				<i>Бесплатно школовање</i> У складу са Законом о основном образовању и васпитању, основно образовање је бесплатно. Град на почетку сваке школске године суфинансира уџбенике за дјецу из породица са четворо и више дјеце. Од 2010-2014. године, за ову намјену утрошено је 11.380,00 КМ. У току школске године, финансирају се карте за кориштење градског аутобуса за дјецу из Ромских породица, која се налазе у редовном процесу образовања. За ову намјену, у периоду од 2012-2014. године, утрошена су средства у износу од 9.880,00 КМ. <i>Програм продуженог боравака у школама</i> Град је подржао програме продуженог боравака у основним школама. Продужени боравак обезбјеђују 18 основних школа, финансира министарство просвјете и културе, а Град је суфинансирао материјалне трошкове са око 10% средстава. Од 2010-2014. године, на име материјалних трошкова, Град је уплатио школама средства у износу од 27.000,00 КМ.			
15.	С4:О4:ПГ1:Пр2 Стамбено збрињавање социјално угрожених грађана	10.000.000,00	6.535.000,00	<i>Подришка адаптацији и стављање у функцију Дома пензионера Бања Лука</i> Пројекат реализован из буџета Града у вриједности од 500.000,00 КМ и из других извора у	2008 -2015	Одјељење за друштвене дјелатности и друге надлежне институције	Реализација у току.

				вриједности од 5.000.000,00 КМ <i>Адаптација постојећих стамбених објеката који су у власништву вулнерабилних група корисника</i> Донесен је Правилник о додјели једнократне новчане помоћи за стамбено збрињавање породица са четворо и више дјеце („Службени гласник града Бања Лука“ број 29/12) . Пројекат реализован из буџета Града у вриједности од 35.000,00 КМ. Формирана буџетска линија у 2013. - Средства за стамбено збрињавање породица са четворо и више дјеце“ (видјети пројекат СЗ:ОЗ:Пг1:Пр2). <i>Субвенције за комуналије(струја, вода, чистоћа, гријање и сл.)</i> У 2013. години одобрена је субвенција за гријање пензионера који су прикључени на Топлану. У 2014. години, нису одобрена средства за субвенцију гријања. До сада утрошена средства за реализацију пројекта из буџета Града су у вриједности од 1.000.000,00 КМ. У току 2014. године, реализоване су активности на изради Стратегије непрофитног социјалног становања града Бања Лука за период 2015-2020. Документ се налази у фази усвајања.			
--	--	--	--	--	--	--	--

Р.Белић

16.	C4:O4:ПГ1:Пр3 Социјална заштита бораčkih категорија	15.000.000,00	1.673.298,74 (59.400,00 KM - Arbeiter-Samariter-Bund Deutschland e.V.-ASB и 1.613.898,74 KM буџет града)	<i>Пројекат Социо-економско оснаживање жртава мина и њихових породица</i> кроз пословну обуку и стварање могућности за запошљавање (Пројекат њемачке невладине организације Arbeiter-Samariter-Bund Deutschland e.V.-ASB, градови и општине). У овој фази пројекта, за 7 корисника-жртава мина, њемачка неваљина организација ASB је доставила материјалне грантове (жива стока, пољопривредне машине, занатске машине) од укупно 13 предвиђених. У 2014. години, реализоване су активности: - Потписивање Уговора о суфинансирању пројекта; - Тендерски процес набавке материјалних грантова и достављање истих обавља ASB; - Потписивање Уговора о пријему материјалних грантова; (Трипартитни уговори о донацији) - Достављени материјални грантови за 7 корисника (жива стока, пољопривредне машине, занатске машине). <i>Суфинансирање трошкова лијечења, трошкова сахране и набавке уџбеника</i> У складу са Правилником о додјели једнократне новчане помоћи из буџета Града Бања Лука корисницима права из области бораčko-инвалидске заштите и заштите цивилних жртава рата и	2013 - 2014	Одјељење за бораčko инвалидску заштиту	Реализација у току.
-----	--	---------------	--	---	-------------	--	---------------------

				прописима који регулишу буџетску потрошњу, рационалним дозначивањем средстава, позитивно је ријешено 1.662 захтјева, и то: 1.323 захтјева појединаца поднијетих за суфинансирање трошкова лијечења, 62 захтјева за суфинансирање трошкова сахране и 277 захтјева за суфинансирање набавке уџбеника. У току 2014. године, утрошена средства за ове активности су из буџета Града у износу од 308.421,10 КМ, а у 2013. години, за исту намјену утрошено је 248.200,00 КМ. <i>Суфинансирање редовних активности борачких организација које имају утврђен статус удружења од интереса за Град Бања Луку</i> У складу са Правилником о критеријумима суфинансирања удружења из области борачко-инвалидске заштите Града Бања Лука и прописима који регулишу буџетску потрошњу суфинансиране су редовне активности борачких организација које имају утврђен статус удружења од интереса за Град Бања Луку (од 01.01-26.07.2014. године пет борачких организација, а од тада у складу са Одлуком Скупштине Града Бања Лука број: 07-013-385/14 до 31.12.2014.године девет борачких организација). У 2014. години,			
--	--	--	--	---	--	--	--

				утрошена средства за ове активности су из буџета Града у износу од 298.333,32 КМ, а у 2013. години 350.000,00 КМ. <i>Суфинансирање пројеката/програма бораčkih организација Града Бања Лука</i> У складу са Правилником о критеријумима суфинансирања удружења из области бораčko-инвалидске заштите Града Бања Лука и прописима који регулишу буџетску потрошњу суфинансирано је: 32 пројекта/програм девет бораčkih организација, обиљежавање 7 значајних догађаја и датума из Одбрамбено-отаџбинског рата и антифашистичке и ослободилачке борбе, организовање бесплатног превоза ради присуства грађана обиљежавању 8 значајних догађаја и датума из Одбрамбено-отаџбинског рата и антифашистичке борбе по захтјевина надлежних органа и институција, те финансирање обавеза из уговора ради реализације пројеката/програма. За ове активности из буџета Града у 2014. години утрошено је 204.802,58 КМ, а у 2013. години 190.101,74 КМ.			
--	--	--	--	---	--	--	--

C4:O5: РЕАЛИЗОВАНИ ПРИОРИТЕТИ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ							
C4:O5:ПГ1: Унапређење животних услова и учешћа младих људи у друштвеним активностима града							
17.	C4:O5:ПГ1:Пр1 Анализа имплементације мјера Омладинске политике Града Бања Лука (2007-2011)	20.000,00	954.484,98	Имплементирани мјере и задаци утврђени документом „Омладинска политика града Бања Лука за период 2007-2011. година“. Реализована средства из буџета за овај пројекат су 954.484,98 КМ, при чему се водило рачуна о реалним могућностима буџета Града у свакој календарској години, као и потенцијалним средствима из свих других могућих извора. Средства за анализу имплементације нису утрошена, приказана су укупна средства за реализацију омладинске политике у периоду 2007-2012. год.	2012	Одјељење за друштвене дјелатности	Реализовано.

Табела 12. Преглед реализације пројеката у оквиру стратешког циља С5 (стање 31.12. 2014. године)

Редни број	Назив пројекта	Процењена вриједност укупних улагања у КМ	До сада реализована средства у КМ	Опис реализованих активности	Период реализације	Надлежно одјељење	Напомена
СТРАТЕШКИ ЦИЉ С5: РЕВИТАЛИЗОВАНО СЕОСКО ПОДРУЧЈЕ ГРАДА							
СА ОБЕЗБЈЕЂЕНИМ УСЛОВИМА ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ							
С5:01: УСКЛАЂЕН РАЗВОЈ СЕОСКОГ ПОДРУЧЈА ГРАДА							
С5:01:ПГ1: Програм развоја сеоских мјесних заједница							
1.	С5:01:ПГ1:Пр1 Положај и улога жене у руралном развоју града	50.000,00		Женска популација на руралном простору није посебно и одвојено посматрана кроз реализацију пројеката на овом простору, него интегрално у оквиру пољопривредних газдинстава без обзира којег је пола носилац газдинства. У додјели подстицаја за развој пољопривреде посебно третирају млади брачни парови. Женски дио популације је укључен у све пројекте и програме.	2012-2013	Центар за развој и унапређење села	Није реализовано.
2.	С5:01:ПГ1:Пр2 Стратегија руралног развоја града Бања Лука 2010-2015. – област просторног планирања и инфраструктуре	90.000.000,00	21.950.000,00	Пројекат „Водоснабдијевање сеоског подручја Града Бања Лука чине три подпројекта који се односе на регионалне водоводне системе: - Гашића врело – завршено 85%, преостало урадити пројекат и извести радове за насеље Рацуне (МЗ Крупа н/в), вриједност уложених средстава је 3.200.000,00 КМ; - Бањица - преостало завршити	2010 - 2015	Градска развојна агенција, АСГБЛ и јавне институције	Реализација у току.

				дио секундарне мреже за насеље Вилуси, вриједност уложених средстава је 11.200.000,00 КМ. Водоводни и ситем „Бањица“ у овом тренутку је изведен око 85%; - Црно врело – примарни дио система завршен 90%, почела реализација изградње објеката на територији Града Бања Лука, вриједност уложених средстава је 7.340.000,00 КМ. Досадашњи радови на реализацији овог пројекта финансирани су из кредитних линија Града. У току 2014. године, завршена је изградња дистрибутиване мрежа (23 км) подсистема „Вулини“, водоводни систем „Бањица“, цјевовод за насеље Баралићи Л=1400 м, реконструкција цјевовода у насељу Вуклишевићи Л=800м и започета изградња бустер станице за Горње Лусиће. Изграђено око 20 км новог цјевовода у МЗ „Рекавице 1“ и МЗ „Доња Кола“, који су пуштени у функцију. У 2014. години, због недостатка средстава нису извођени радови на водоводном систему „Црно врело“ и „Гашића врело“ и водоводу „Бочац“.			
--	--	--	--	--	--	--	--

C5:O1:ПГ2: Стварање услова за јачање пољопривредне производње							
3.	C5:O1:ПГ2:Пр1 Пројекат оснивања Центра за сертификацију пољопривредних и прехранбених производа	10.000.000,00		Оснивање Центра за сертификацију пољопривредних и прехранбених производа није у домену локалне заједнице него Републике која формира сертификацијско тијело са свим потребним лабораторијама у оквиру републичке институције за сертификацију.	2008 - 2015	Центар за развој и унапређење села	Није реализовано.
C5:O2: СТВОРЕНИ УСЛОВИ ЗА ИНТЕГРАЛИ РАЗВОЈ СЕОСКОГ ПОДРУЧЈА							
C5:O2:ПГ1: Рурални развој							
4.	C5:O2:ПГ1:Пр1 Студија Руралног интегралног развоја на подручју кањона Врбаса и платоа Мањаче	40.000,00	40.000,00	Студија припремљена и усвојена. У припремним активностима равноправно су учествовали и Туристичка организација града и Центар за развој и унапређење села.	2008	Градска развојна агенција	Реализовано.
5.	C5:O2:ПГ1:Пр2 Студија интегралног развоја сеоског подручја у сјеверном и западном дијелу града	40.000,00	40.000,00	Студија припремљена и усвојена. У припремним активностима равноправно су учествовали и ТОБЛ и ЦРУС.	2008 - 2009	Градска развојна агенција	Реализовано.
6.	C5:O2:ПГ1:Пр3 Стратегија руралног развоја Града Бања Лука 2010-2015.- Област пољопривреде, шумарства и лова; Област микро, малих и средњих предузећа; Област туризма	90.000.000,00	685.684,87	Одјељење за привреду реализује активности у складу са Програмом кориштења средстава од накнаде за претварање пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе за 2015. годину и Правилником о расподјели средстава прикупљених од накнаде за претварање пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе („Сл.гласник града	2010 - 2015	Градска развојна агенција; Одјељење за привреду и јавне институције	Реализација у току.

				Бањалука“, бр. 14/14). Реализована средства за 2014. годину су 153.080,00 КМ. Центар за развој и унапређење села - кроз Програм подстицаја пољопривредне производње реализована су средства у укупном износу од 489.604,87 КМ са 101 кандидатом, (пољ. газдинством) у 27 мјесних заједница. Сјемена житарица прилагођених брдско-планинским условима, произведеним на површинама РЕЦ „Мањача“, по регресираним цијенама (за 50% нижим од тржишне) преузело је 114 пољопривредних произвођача из 19 мјесних заједница у количини од 42.955 кг (зоб 21.755 кг, тритикале 16.625 кг и раж 4.575 кг). Градска развојна агенција надлежна је за дио реализације активности из области микро, малих и средњих предузећа, али до сада није добијала тражена средства за реализацију пилот пројеката као што су: мини сираре, мљекаре, клаонице и сл.			
7.	C5:O2:ПГ1:Пр4 Развој мини погона на пољопривредним газдинствима у руралном подручју	1.572.000,00	85.000,00	У оквиру подстицајних средстава Центра предвиђено је заснивање мини погона у пољопривреди. Активности се одвијају у континуитету кроз подстицаје које додјељује Центар. У 2014. години, кроз Програм подстицаја пољопривредне производње реализована су	2008 - 2010	Центар за развој и унапређење села	Реализација у току.

				средства у укупном износу од 489.604,87 КМ са 101 кандидатом, (пољ. газдинством) од којих су три правна лица при чему су за реализацију овог пројекта утрошена средства у износу од 35.000,00 КМ.			
C5:O3: ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И БИОЛОШКИХ РАЗНОВРСНОСТИ							
C5:O3:ПГ2: Очување и унапређење природних и биолошких разноврсности							
8.	C5:O3:ПГ2:Пр1 Студија очувања аутохтоних биљних и животињских врста	100.000,00	35.000,00 (5.000,00 КМ буџет Града и 30.000,00 КМ из других извора)	Одјељење за комуалне и стамбене послове и послове саобраћаја На простору Града мало је заштићених подручја, иако за то постоје реалне основе у руралном дијелу. Потребно је такве зоне ставити под заштиту што је у складу са Националном стратегијом заштите биодиверзитета (НБС) и Националним планом за заштићена подручја. Центар за развој и унапређење села је у претходне двије године у реализацији програма очувања анималних генетских ресурса формирао стадо краткорогот говеда из групе – <i>Bos brachyeros</i> <i>europaeus</i> , аутохтоног поријекла <i>Bos</i> <i>taurus domesticus</i> <i>Lineus</i> 1758, које броји 16 грла. У зачетку је формирање крда домаћег балканског магарца - <i>Equus asinus asinus</i> <i>Lineus</i> 1758, које за сада броји четири грла.	2014 - 2015	Одјељење за комуалне и стамбене послове и послове саобраћаја, Центар за развој и унапређење села	Реализација у току.

ОБРАЂИВАЧ:

Одсјек за локални економски развој

Шеф Одсјека

V. Radić

Весна Радић, дипл. економиста

ПРЕДЛАГАЧ:

Градоначелник

Stevan Gavranović
Стојан Гаврановић, дипл. правник